

Vaduguns

Otrdiena ● 2023. gada 19. decembris

CENA tirdzniecībā 0,95 EUR

Brauc droši!

9.

Svētki pēc labi padarīta darba

Foto - E.Gabranovs

Paldies, ka esat! Bijusī vaduguniete, biedrības "Lidere" līdzdibinātāja, biznesa romāna "Paslēpies biznesā" autore Mārīte Šperberga (foto – no labās) teica paldies vārdus uzņēmīgiem ļaudim, pastātot par kādu īpašu cilvēku – Ināru Ņikulīnu, kuras pēdas ZiemelLatgalē ir labi pamanāmas. Tāpat Mārīte iztaujāja Balvu Centrālās bibliotēkas direktori Rutu Cibuli, atklājot, ka Rutas mūža mīlestība ir muzeja ekspozīcijas izveide.

Edgars Gabranovs

Aizvadītās darba nedēļas nogalē Balvu muižā, svinīgi atklājot jauno konferenču zāli, žurnālists, moderators Haralds Burkovskis uzsvēra, ka klātesošie ir sanākuši, lai svinētu: "Jā, tieši tā, jo vairāku gadu garumā realizēti trīs apjomīgi projekti. Pirmais – "Saglabāt, lai nepazaudētu – kultūrvēsturiskā mantojuma aizsargāšana", kuram sekoja divi nākamie – "Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!".

Kas visiem šiem projektiem ir vienojošs? Galvenais – kultūrvēsturiskais mantojums, atbalsts uzņēmējiem un vietējām tradicionālajām prasmēm. Pirmie divi projekti bija vērienīgi un starptautiski, iesaistot kaimiņus ne tikai no citiem novadiem, bet arī ārpus Latvijas. Šajā laikā atjaunoja izstāžu telpas muižas klētī Balvos, Ziemas dārzu Sangastē Igaunijā. Notika vairāki starptautiski pasākumi, kuros iesaistījās ap 650 dalībnieku, realizētas vairāk nekā 20 amatnieku darbnīcas un meistarklases. Semināros aptuveni 100 dalībnieki ieguva zināšanas, kā uzsākt mazo biznesu. Projektu aktivitātēs iesaistījās aptuveni 80 amatniecības un tradicionālo prasmju meistari, 10 inovatīvu pieeju un jauno tehnoloģiju eksperti un aptuveni 1400 dalībnieki,

tosītarp skolēni un mācekļi. Jāsecina, ka otrs projekts "Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam" 2019.gadā aizsākās ar lielu vēlmi veicināt uzņēmējdarbību Balvu novadā. Projekta vadošais partneris – biedrība "Radošās Idejas" – iesaistīja uzņēmējus visdažādākajās darbības jomās, kā, piemēram, konditorejā, ādas apstrādē, alus mājražošanā, kanisterapijā, dekorāciju izgatavošanā utt.

Svinīgajā noslēguma pasākumā vietējie uzņēmēji dalījās veiksmes stāstos, neliedzot arī vērtīgus padomus. Piemēram, starptautiskā glezniecības plenēra "Valdis Bušs" organizatore Vineta Zeltkalne ne uz mirkli neapjuka, kad viņai pajautāja, ko, runājot par sievietēm, izdevies dzīvē saprast: "Sievietēm jāatceras trīs pamācības. Pirmkārt, vīriešiem vienmēr ir taisnība. Otrkārt, vīrieši nekad nav vainīgi. Treškārt, neaizmirst pirmo un otro pamācību. Patiesībā visgrūtāk ir atcerēties trešo. Un kas jāzina vīriešiem? Pirmkārt, vīriešiem ir jāmīl sievietes. Otrkārt, jāmāk nolasit vēlēšanās no viņas acīm. Treškārt, ja nedari pirmo un otru, tad tēlo tik labi, lai sieviete nerēdz, ka pirmo un otro nedari." Noslēdzot sarunu, Vineta piebilda, ka arī par uzņēmējiem viss ir skaidrs: "Viņi ir pamatu pamats. Jo viņi ir stiprāki, jo mēs dzīvojam labāk."

* Turpinājums 4.lpp.

Īszīņas

Noslēgusies akcija "Otrreiz modē"

Novembrī SIA "ZAAO" savā darbības reģionā kopā ar sadarbības partneriem organizēja lietotu apavu, apģērbu un mājas tekstila akciju "Otrreiz modē". Tās laikā EKO laukumos nodoti 75,8 kubikmetri jeb 9,7 tonnas tekstila (kopā aizpildīti 724 pieteikumi, no tiem 164 – Balvos). Akcijas "Otrreiz modē" mērķis – akcentēt, ka tekstila, apavu ilgtspēja ir gan kvalitatīvu lietu iegāde, gan to neizmešana, bet nodosana tālākai lietošanai, ja pašam palikusi neaktuāla, kā arī, lai parādītu, ka lietu otrreizēja nodošana, videi draudzīga rīcība ir ērta un viegla.

**Nākamajā
Vadugūnā**

● **Pateicamies līdzcilvēkiem**
Paldies vārdi

● **Sveiciens no tālienes**
Latvieši ārzemēs

51

ISSN 1407 - 9844

Vārds žurnālistam

Artūrs Ločmelis

Latvijā algas kļūst arvien treknākas, bet tikai valsts augstākajām amatpersonām... Ir pārsteidzoši vērot, kā nepilnu divu miljonu iedzīvotāju valstī, kurā apmēram piektā daļa jeb ap 400 000 iedzīvotāju (!!) pakļauti nabadžības riskam (Centrālās statistikas pārvaldes dati), Saeimas deputātu un citu valsts augstāko amatpersonu atalgojums katru gadu palielinās par vairākiem simtiem eiro. Viņiem, kā tautā mēdz teikt, tās ir kapeikas pie tā jau ievērojamā atalgojuma, tukmēr ļoti lielai daļai cilvēku algas paugstinājuma nav nemaz vai arī tā temps ir lēnāks nekā platiem soļiem uz priekšu skrienošais inflācijas kāpums. Šajā sakarā oponentiem vienmēr pa kabatai ir vārdi: "Kurš grib, tas nopolnīs!" un pārmētums, ka latvieši jau ir cīkstētāji tauta, kuriem viss vienmēr ir slīkti. Patiesām, kurš strādās, tas arī nopolnīs, jautājums tikai, kāda cena par to tiks samaksāta un cik ļoti cietis cilvēka dzīves kvalitāte.

Valsts uzdevums ir parūpēties, lai ikviens var sev nodrošināt pienācīgu atalgojumu savā izvēlētajā profesijā, nevis, kā tas nereti mēdz būt, visu dzīvi melnu muti strādājot divos darbos, piepelnoties haltūrās, nepārtrauktī rāpnoties ārā no kredītu bedres vai ar augstāko izglītību meklējot laimi melnstrādnieka gaitās ārzemēs. Mūsu valstsvīri ar šiem primārajiem uzdevumiem joprojām netiek galā. Līdz ar to Latvijā nav arī vidusšķiras vai arī tā ir ļoti vāja, bet plaisa starp augšu un apakšu kļūst arvien lielāka.

Latvijā

Iespējams, izraidīs tūkstoti Krievijas pilsoņu. Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšniece Maira Roze informē, ka no Latvijas varētu izraidīt vairāk nekā tūkstoti mūsu valstī dzīvojošo Krievijas pilsoņu. Pastāvīgās uzturēšanās atļaujas iesnieguši apmēram 15500 Krievijas pilsoņu, bet termiņuzturēšanās atļaujas pieteikumus – gandrīz 3000 cilvēku. Vēl apmēram 2200 cilvēku nav padarijuši nepieciešamos uzdevumus, lai turpinātu uzturēties Latvijā. Tomēr tas nav galējais cipars, jo cilvēki turpina iesniegt dokumentus. "Izraidīšana attieksies uz vairāk nekā tūkstoti cilvēkiem. Redzam, ka daudzi nokavēja, bet mēģināja vēl sakārtot un iesniegt termiņuzturēšanās dokumentus, bet diemžēl mums viņiem jāsaka, ka jābrauc prom, jo uz šiem cilvēkiem neattiecas neviens no likumā norādītajiem punktiem," sаки M.Roze.

Bankas nopolnījušas simtiem miljonus eiro. Latvijas banku sektors šogad deviņos mēnešos strādāja ar peļņu 564,406 miljonu eiro apmērā, kas ir 2,6 reizes vairāk nekā tādā pašā laika periodā 2022.gadā. Banku procentu ienākumi šī gada deviņos mēnešos veidoja 923,883 miljonus eiro, kas ir 2,3 reizes vairāk nekā 2022.gada deviņos mēnešos. Savukārt banku komisijas naudas ienākumi šogad deviņos mēnešos bija 253,865 miljonu eiro apmērā, kas ir par 6,1% vairāk nekā 2022.gada deviņos mēnešos.

Iet bojā seniors. Pagājušajā ceturtdienā Rīgā, Latgales priekšpilsētā, no privātpašniekam piederošas ēkas jumta krītoša ledus dēļ dzīvību zaudēja pensijas vecuma virietis, kurš ēkai gāja garām. Par notikušo Valsts policijā sākta kriminālprocess un notiek izmeklēšana, kuras laikā tiks vērtēta ēkas ipašnieka atbildība. Rīgas pašvaldības policija brīdina ēku ipašniekus, ka nekādā gadījumā nedrīkst paļauties uz to, ka ledus pats ar laiku nokusīs. Tāpat nav jāgaida brīdis, kad policija zvanīs vai piemēros sodu. Ja ēka rada bīstamību, namīpašniekam nekavējoties jārīkojas, lai to novērstu.

Balti Ziemassvētki nav garantēti. Latvijas Vides, geoloģijas un meteoroloģijas centra sinoptiku prognozes liecina, ka šonedēļ gaidāmi intensīvi nokrišņi un brāzmainis vējš. Pastāv arī iespējamība, ka dažviet uz Ziemassvētkiem temperatūra nedaudz pazemināsies un no jauna uzsniņgs. Noturīgs sals, sniega segas izveidošanās un tās saglabāšanās vairāk iespējama valsts austrumu rajonos.

(Ziņas no interneta portāliem www.tvnet.lv, www.delfi.lv, www.apollo.lv)

Aicina piedalīties akcijās

"Mātes sirds ir bezgalīga"

Vīksnas pagasta pārvalde un tautas nama komanda sadarbībā ar Balvu Teritoriālo invalīdu biedrību no 1. līdz 21.decembrim organizē akciju "Mātes sirds ir bezgalīga" un aicina Ziemassvētkos atbalstīt māmiņas, kuras kopj gulošos bērniņus.

Palīdzība mammām

Balvu novadā 150 mammas rūpējas par šādi slimiem bērniem. Dažkārt, gādājot par bērniem, mammas aizmirst par sevi, liedzot iegādāties preces vai pakalpojumus savai labsajūtai. Ziedojušos noderēs pārtikas, higiēnas, saimniecības un citas preces, ko var atstāt Vīksnas tautas namā vai veikalā "Džinsu stils" Balvos. Tautas nama vadītāja Ligita Kacēna, runājot par domu atbalstīt citus, stāsta: "Kad nāk gada baltākie, gaišākie svētki, tad, šķiet, kāds spēks vada mūs – liek apsēsties, aizdomāties, parunāties ar sevi... Un, kad sirsniņa atveras, gribas darīt labas lietas. Tādēļ arī mēs esam noorganizējuši labdarības akciju, kas paredzēta Balvu novada māmiņām, kuras kopj un rūpējas par gulošiem bērniņiem. Bieži ikdienā, nevajdas pārņemtas, viņas noteikti aizmirst tieši par sevi kā sievieti, bet to vēlas ikvienu sieviete, – saņemt dāvaniņu, sajust brīnumu! Iespējams, tam arī neatliek finansējuma, jo viss aiziet bērna kopšanai un citām ikdienas vajadzībām." Labdarības akcijas organizatori aicina visus, kuri var un vēlas, atbalstīt šo akciju. L.Kacēna atklāj, ka, sazinoties ar Balvu teritoriālās invalīdu biedrības vadītāju Mariju Duļbinsku, sajuta gandarījumu par uzsākto darbību, jo līdz šim, domājot par māmiņām, nekas tāds nav organizēts, turklāt pirms tam nebija zināms, ka mūsu novadā ir tik daudz ģimeņu ar šo sāpi. "Kad apjautājāmies, ko tieši varētu piedāvāt, izrādījās, ka mammas būtu priecīgas par jebko – citai liels atspāids ikdienā būtu kartupeļu vai citu dārzeņu maisiņš, konservējumu burciņa, citai nepieciešama veļas pulvera paka, kāda vēlētos sirdīj tīkamu suvenīru vai gultas veļu, kas, bieži mazgājot, izdilst, cita būtu pateicīga par aptiekas vai veikala dāvanu karti. Dažreiz mums, strādājošiem un pelnošiem, grūti iedomāties, ka kādai ģimenītei nav par ko sarūpēt svētku mielastu. Apbrīnojam Marijas iejutību, jo viņa pazīst katru ģimenīti personīgi," stāsta L.Kacēna.

Akcija norisinās vēl līdz 21. decembrim, jo ir vēlmē sarūpēt prieku jau uz Ziemassvētkiem, kad dāvanas palīdzēs mammām nogādāt mūsu novada konfesiju priesteri, kuri apciemo šīs ģimenītes. Vīksnā iedzīvotāju atsaucība ir liela, ziedojušu kaste pildās ātri. Ziedojušus atstāj pagasta pārvaldes darbinieki, viņu ģimenes, pašdarbnieki un citi vietējie iedzīvotāji. Sagādātas ir dažādas dāvanas. "Sirsniņš paldies arī tām ģimenītēm, kas ir gan mūsu novada iedzīvotāji, gan ārpus Latvijas robežām dzīvojošie, kuri ieskaitījuši līdzekļus biedrības ziedojušu kontā. Par to ir patiess prieks! Diemžēl Balvos, iespējams, informācijas trūkuma dēļ veikalā "Džinsu stils" kastē vēl ir daudz brīvas vietas. Ikdienā bieži, ieejot veikalā, nopērkam liekas preces, bez kurām noteikti varētu iztikt, bet, piedaloties šajā ziedojušu akcijā, varam dāvāt mirkli laimes. Tas neprasā lietus līdzekļus, bet kopā mēs esam spēks un varam daudz labas lietas izdarīt," aicina Vīksnas tautas nama vadītāja. Izvēloties dāvanas, viņa ieteic atbalstīt arī ar kādu dāvanu karti pie skaistumkopšanas speciālistiem, jo varbūt

Dāvanu kaste māmiņām. Tajā vēl ir vieta patikamiem pārsteigumiem, kuri vairākām mammām sagādātu svētku prieku. "Ticēsim labajam un radīsim labo!" teic L.Kacēna.

pat friziera apmeklējums vai manikīra pakalpojums kādai mammai būs pirmo reizi mūžā, kā arī piebilst: "Zinu, ka mūsu puse ir daudz profesionālu fotogrāfu un varētu tapt skaistas bildes. Protams, laiku un visu pārējo māmiņas saskaņos."

iedzīvotāji, kuri vēlas ziedot gulošu bēmu mammām, līdzekļus var arī pārskaitīt uz biedrības bankas kontu:

Balvu Teritoriālā invalīdu biedrība

Brīvības iela 48, Balvi

Reģ. nr. 40008017698

Konts: LV84PARX0002731540015

Maksājuma mērķis: ziedojušus akcijai "Mātes sirds ir bezgalīga".

Ja kāds vēlas, lai ziedojuši sasniedz konkrētu Balvu novada māmiņu, maksājuma mērķi var pievienot viņas vārdu.

Palīdzība bērniem slimnīcā

Vīksnas tautas nams sadarbībā ar "Latvijas Lepnuma" "Sirdsdarbs" nominanti Maretu Bērziņu organizē arī akciju, kas veltīta Bērnu Kliniskās universitātes slimnīcas 10. nodaļai (onkoloģija), aicinot piepildīt ar nelielām dāvaniņām "Drossmes kasti", no kurās pēc sāpīgas procedūras bērni var izvēlēties sev tīkamu dāvaniņu. Šī akcija notiek visu decembri un janvāri, ziedojušu var atstāt Vīksnas tautas namā un veikalā "Džinsu stils". Ziedojošas dāvanas, svarīgi atcerēties, ka nodaļā ārstējas bērni no 1 līdz 18 gadu vecumam, dāvanai jābūt jaunai, tā nevar būt mīkstā rotāļieta u.c. Vairāk informācijas var iegūt, sazinoties ar Vīksnas tautas nama vadītāju.

levēl iedzīvotāju padomes Par aktīvu sadarbību!

Pagastos sākušās iedzīvotāju padomju vēlēšanas. Ar veiksmīgu rezultātu jau noslēgušās kopsapulces Briežu ciemā un Krišjānos.

Krišjānu pagasta iedzīvotāju padomi ievēleja aizvadītajā ceturtdienā. Tās sastāvā ir ievēlēti iepriekš izvirzītie kandidāti – Ilona Stepāne, Sanita Korkla, Andis Kašs, vēlēšanās klāt neesošie Inīta Strelča un Ērika Pujāte, kā arī vēlēšanās klātienē izvirzītie, piekrišanu apstiprinājušie un ievēlētie Elgars Martuzāns un Mārtiņš Stempers. Vēlāk notiks iekšējā padomes sanāksme, kurā izvirzīs priekšsēdētāju, viņa vietnieku un sekretāri. Runājot par padomes darbību, pagasta pārvaldes vadītāja Iveta Socka-Puisāne atklāj, ka ir jau priekšlikumi un idejas: "Ar daļu no padomes locekļiem līdz šim aktīvi komunicēju, ieklausos, kopā plānojam dzīvi pagastā. Ir pieteikums iedzīvotāju iniciatīvas projektam, notiek diskusijas par skolas ēkas piepildījumu... Lai aktīva uz attīstību vērsta sadarbība!"

Iedzīvotāju padomes pārstāvji Krišjānos. I.Stepāne (no kreisās), M.Stempers, A.Kašs, E.Martuzāns un S.Korkla.

Sagatavoja A.Socka

Foto - no personīgā arhīva

“Sprēslīcas” pasākums Balvos

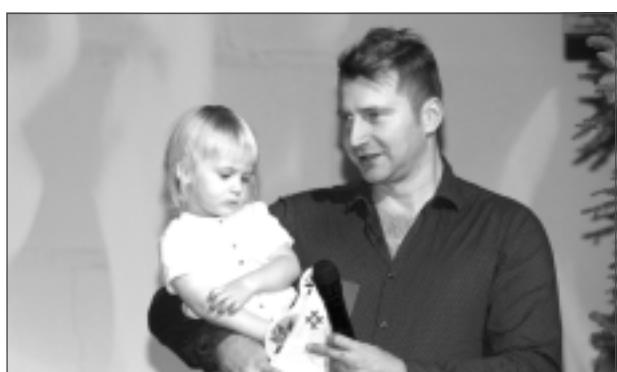
Ar gardiem pārsteigumiem muzikālā pavadijumā, budējiem un, protams, balvām noslēdzies konkurs “Ziemeļlatgales nevalstisko organizāciju gada balva”. Tā mērķis bija apzināt un godināt nevalstiskās organizācijas, pasakot paldies cilvēkiem, kuri ir izdarījuši kaut ko vairāk ārpus citiem pienākumiem. Kuri ir atraduši sevi motivāciju un veiksmīgi izpaudušies.

Stiprina jaunatnes jomu Balvos un novadā. Biedrība “Kalmārs” spējusi paveikt lielus darbus, realizējot starptautiskas apmācības, grupu brīvpriātīgā darba projektu, sadarbojoties ar citām novada biedrībām. Viņi uzdrīkstas darit, jo drosmīgajiem taču pieder pasaule.

Popularizē jātnieku sportu un zirgaudzēšanu. Biedrība “Sudraba pakavi” apvieno cilvēkus, kuri mīl zirgu un iesaistās dažādos pasākumos. Šogad pirmo reizi Balvos bija sārkota zirgu parāde ar dažādu pajūgu piedalīšanos. Paldies Larisai Klitončikai un viņas komandai!

Kaspars Romanovs ar ģimeni. Kurš gan nepazīst vai nebūtu dzirdējis par retro moto klubu “Rūsa Vējā”, kas piedāvā izbraucienus ar motocikliem un iesaistās arī dažādās ēverģēlijās, jo biedrības mājvietā Tilžā pieejama arī moto atrībūtika retro stilā.

Gada balvu saņēmēji

Kopienu attīstības veicinātāja – biedrība “Ziemeļlatgales partnerība”.

Gada nevalstiskā organizācija sociālajā jomā – “Latvijas Neredzīgo biedrības Balvu teritoriālā organizācija”.

Gada nevalstiskā organizācija kultūras jomā – biedrība “Balvu vilciņš”.

Gada nevalstiskā organizācija – biedrība “Ritineitis”.

Gada sportiskākā nevalstiskā organizācija – biedrība “Klubs AutoFan”.

Gada nevalstiskā organizācija brīvpriātīgā darba jomā – biedrība “Kalmārs”.

Gada radošākā nevalstiskā organizācija – biedrība “Sudraba pakavi”.

Gada ģimeniskākā nevalstiskā organizācija – biedrība “Retro moto klubs “Rūsa Vējā””.

Gada aktīvākā sieviešu nevalstiskā organizācija – biedrība “Rudzupuķe”.

Gada debija nevalstiskajā sektorā – biedrība “VadiVidi”.

Gada nevalstisko organizāciju lieldraugs – Nodarbinātības valsts aģentūras Balvu filiāle.

Ideju un iniciatīvu atbalstītājs – Tālis Korlašs.

Specbalvas interešu grupām

Novada tēla popularizētājs – “Balvu roņi”.

Gada interešu grupa – “Balvu vilcenes”.

Katram ir savs stāsts. Projekta noslēguma pasākums bija pateicība nevalstisko organizāciju aktivistiem, kuri katrs darbojas kādā nozarē, līdz ar to veicinot attīstību, Ziemeļlatgales atpazīstamību, stiprinot arī paši savu varēšanu un mērķu piepildījumu.

Atraktīvs pasākums. Gada balvu pasniegšanā aktīvi iesaistījās pelēkais Vilks, kurš, izrādās, vienlaikus strādā arī Balvu novada domē par priekšsēdētāju un kuram piemīt aktiermākslas talants. Bet biedrība “Klubs Auto Fan” apvieno cilvēkus ar dažādām interesēm un dažādām automašīnām.

Biedrība “Ritineitis”. Tā lepojas ar pieredzi projektu īstenošanā, organizē izglītības un kultūras pasākumus. Nodibināts neformālās izglītības centrs un studija “Azote”, kur notiek dažādas meistardarbnīcas un var iegādāties vietējo meistarū mājražojumus.

Speciālbalva. Atzinība interešu grupai “Balvu roņi”. Katru svētdienu, neatkarīgi no laika apstākļiem, *roņi* satiekas pie ezera, lai dotos kopīgā peldē. Klubiņā darbojas arī pieci bērni. Dalībnieki pārliecīnājusies, ka aukstais ūdens norūda un spēcina gan garu, gan miesu.

“Rudzupuķes” darbība. Biedrības vadītājas Marutas Paideres atziņa: “Biedrība izceļas ar to, ka aktivizējām, aicinām un iesaistām dalībnieces mūsu pulkā, piedāvājot daudzveidīgu darbošanos un prasmju apguvi. Katrai sievieteit tas ļauj izpausties, lai cik gadu viņai būtu un kur viņas strādātu. Organizējam arī labdarības akcijas, sarūpējot dāvaniņas.”

Iceland
Liechtenstein
Active citizens fund

Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instruments 2014.-2021.gadam, Aktīvo iedzīvotāju fonds Latvijā, programma “Demokrātijas kultūra”. Biedrības “RITINEITIS” projekts “Iepazīsti sevi Ziemeļlatgalē” (Nr. AIF/2020/SDK/35)

Raksts publicēts ar Islandes, Lihtensteinas un Norvēģijas atbalstu caur EEZ un Norvēģijas grantu programmu “Aktīvo iedzīvotāju fonds”. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Ritineitis” projekta “Iepazīsti sevi Ziemeļlatgalē” ietvaros.

* Sākums 1.lpp.

Lai deg acis! Balvu novada pašvaldības projekta koordinatore, uzņēmēja Santa Šmite, taujāta, kura ideja viņas portfelī bijusi vislieliskākā, atzina, ka vienu lietu ir grūti izdalīt: "Katrā dzīves posmā ir kaut tas, par ko *acis deg*. No vecmammas emu paņēmusi atziņu, ka dzīve jādzīvo tā, lai ir ko atcerēties." Savukārt lūgta atklāt, kas ir klusuma kabīne, kura, kā paredz projekts, atradīsies muižā, Santa paskaidroja, ka tā būs savdabīga atsevišķa istaba: "Praktisks un izdevīgs risinājums, ja sarunu telpas biroja plānojumā nav bijušas paredzētas vai ar esošajām vairs nepietiek. Tā ļauj izvairīties no telpu pārbūves, tādējādi ietaupot laika un finanšu resursus."

Sanita Putniņa. "Ir Adventes laiks, un tuvojas Ziemassvētki. Vēlu visiem veselību, sirdsmieru, sirds siltumu un prieku, kā arī laiku kopā būšanai ar sev tuviem cilvēkiem," novēl Sanita.

Lai vairojas uzņēmējdarbības gars!

Biedrības "Radošās Idejas" vadītāja **Sanita Putniņa** mēdz teikt: "*Runā darbi nevis vārdi.*" Un patiesi, biedrības 12 pastāvēšanas gados īstenoti vairāk nekā 40 projekti, no tiem lielākā daļa – ar ārvalstu partneriem.

Jums ir laba izglītība, varējat būt gan ārzemēs, gan Latvijā, gan citviet pasaule. Kāpēc "Radošās Idejas"?

– Tāpēc, ka man ir ideāla darbavietā. Paskatoties atpakaļ pagātnē, secinu un apzinos, ka esmu laimīga, jo esmu ļoti lietderīgi un mērķtiecīgi izmantojusi savu dzīves laiku. Visas savas zināšanas un iegūtās prasmes, ko esmu apguvusi Rīgas Tūrisma skolā kā tūrisma un nometņu organizatorē, Biznesa vadību un starptautiskās ekonomiskās attiecības Latvijas Universitātē, Baltijas jūras reģiona studijās un Eiropas studijās Somijā, darba pieredzi Anglijā, Latvijā pašvaldībās un valsts iestādēs pielietoju pašas dibinātā biedrībā "Radošās Idejas". Turklat man apkārt bija cilvēki, kuriem bija līdzīgas intereses un kuri bija gatavi startēt ar mani vienā komandā un virzīties uz kopīgiem mērķiem. Darbojoties biedrībā, mēs pašas ģenerējam idejas, izvirzām mērķus un ejam uz to, lai tos sasniegtu par labu sev, līdzcilvēkiem, teritorijai. Plānojam, rakstām projektus, īstenojam, gūstam gandarijumu par paveikto. Šādu dzīvi ir tiešām vērts dzīvot.

Cik no biedrības realizētajiem projektiem ir saistīti ar Balvēm un Balvu novadu?

– Gandrīz puse no vairāk nekā 40 projektiem, ko esam īstenojuši vai vēl realizējam, kāda lielākā vai mazākā aktivitātē tiek realizētas Ziemeļlatgalē. Ir daži projekti, kurus pilnībā īstenojam tikai Balvos, kā, piemēram, āra trenāžieri pie Balvu Valsts ģimnāzijas, radošā terase pie Balvu Mākslas skolas. Jāteic paldies māsai Anatai Kairišai, kura šīs aktivitātes te uz vietas arī noorganizē un novada. Jā, esmu balveniete, te esmu nodzīvojusi 12 gadus, kopā novadā – 19. Protams, ir gandarijuma sajūta, ka var ne tikai ļemt, bet arī dot savai dzimtajai vietai un vietām, kur dzīvo.

Kurš projekts un tā rezultāts visvairāk silda sirdi un kurš sagādāja lielākās problēmas, kurš bija rūpju bērns?

– Rūpju bērns jeb izaicinājums bija pārrobežu sadarbības programmas projekts "Saglabāt, lai nepazaudētu – kultūrvēsturiskā mantojuma aizsargāšana", kura rezultātus var redzēt gan Balvu Novada muzejā, gan Sangastes pili Igaunijā. Visvairāk sirdi silda projekti "Ne tikai grāmatas – bibliotēka priekš visiem" un "Ne tikai grāmatas!", kas savā ziņā pēc nosaukuma un aktivitātēm ir turpinājums arī šim projektam, kura noslēgumu svinējām. Projekta mērķis bija izpētīt aktīvās metodes, kā cilvēkus piesaistīt apmeklēt bibliotēkas, paaugstināt zināšanu limeni par mūsdienu bibliotēku, apmainīties ar vizijām par bibliotēku un veicināt publisko bibliotēku kā telpu mērķa grupu mūžiglītibai.

Vai kādreiz bijusi doma, – vairāk nē!

– Jā, un šī doma atnāk ik pa laikam. Esu novērojusi, ka šī doma atnāk tad, kad esmu strādājusi pāri saviem spēkiem un esmu pārgurusi.

Dzīvojot sasteigtā režīmā, var iestāties brīdis, kad saspringsti un nogurums aizdzēn radošo. Ko iesāc?

– Tad sāku pārdomāt savu darbu un dzīvi, salīdzināt ar to,

Kas bija visgrūtākais? Uzņēmuma "Lamur flowers" vadītāja Jeļena Golovneva atklāja, ka visgrūtākais, sākot uzņēmējdarbību, bijis iemācīties maksāt sev algu: "Tikai pirms diviem gadiem noalgoju pirmo darbinieku."

Spriež par mārketingu. "Alpha Partners" vadītājs Guntars Logins jokoja, ka pārdot preci nenozīmē *karināt makaronus uz ausīm*: "Ticu, ka pārdot un sasnieglat labu rezultātu var bez tā. Pirma pieredzi guvu Amerikā, kad klientiem piedāvāju iegādāties enciklopēdijas. Labs pārdevējs prasmīgi māk pārdot ideju, ka cilvēkam vajag investēt sevī un savos bērnos."

Atklāj noslēpumu. Žurnālists Haralds Burkovskis pastāstīja, ka savulaik atbalsta mājas "Brīvupes" izveidotājai Ingrīdai Supei nepatikuši suni. Atbildot uz jautājumu, kad un kā domas mainījušās, Ingrīda atjokoja: "Kāki arī nav manējie." Šobrīd viņa neverā iedomāties dzīvi bez saviem samojediem, ar kuriem realizē kanisterapijas pakalpojumus bērniem: "Tas bija viens no manas dzīves visgrūtākajiem lēnumiem. Lai nopirktu suni, bija jāpārdomē vecmammas mežs."

ko esmu darījusi, un ģenerēt idejas, ko es citu varētu darīt. Kad padomāju un izsveru plusus un mīnusus, saprotu, ka strādāju ideālā darbavietā un nedrīkstu ne par ko sūdzēties.

Kur rodas iedvesma darbam?

– Apmeklējot kultūras pasākumus vai vienkārši aizbraucot komandējumā vai ceļojumā, lai iedvesmotos no satiktajiem cilvēkiem gan Latvijā, gan ārvalstis no dažādām kultūrām, no sarunām, no redzētā, no piedzīvotā. Tāpat tā var būt vienkārši dienā diena pie televizora vai aktivā atpūta ar meitu, vai elementāra pastaiga pie jūras vai dabā. Vienkārši man jārestartējas.

Ko esi pārņēmusi no tēva un mammas, lai realizētu to, ko darī?

– No abiem vecākiem esmu mācījusies nenormāli augstu pilsonisko atbildību pret sabiedrību un sava veida arī spītību. No tēva – gudribu, ideju ģenerēšanu, sava veida aizraušanos, pedantismu, vadītāja prasmes, milestību pret darbu. No mammas – čaklumu, centību, rūpes par visiem, vienmēr pret visiem būt labai, lai kāds ienaidnieks stāv priekšā, vienoties pa labam, reizēm arī kaut ko upurējot no sevis, milestību pret darbu, organizēšanas prasmes, arī satraukumu, stresu, kontroli.

Par ko vēlējies klūt bērnībā?

– Par ko ko hoza prezidenti.

Vai izdevās?

– Jā, esmu administrejusi ES programmas Latvijā, pārstāvējusi Latvijas viedokli darba grupās Briselē un tagad vadu biedrību "Radošās Idejas".

Kas palīdz nepazaudēt sievišķību?

– Manas kleitas un iziešana sabiedrībā, kā šodien.

Kā sevi lutini pāri ikdienišķajam?

– Esu gardēde un estētīke – gards un skaisti pasniegts ēdiens, skaistumlietas, mūzika sirdij un pozitīvi cilvēki man blakus – tas ir par mani un spēj pacelt mani pāri ikdienišķajam.

Kas ir laime?

– Tas tāds filozofisks jautājums. Man laime ir piedzīvotie pozitīvie, prieka un pārsteigumu mirkļi. Pat katra projekta rezultāti dod gandarijuma un laimes sajūtu. Laime ir nepieciešams citreiz tik maz – apskāvies no cilvēka, atbalsts, apziņa, ka nees viens šeit un tagad, ka tev ir labi cilvēki blakus. Laime ir mirkļi. Arī šodienā ir laimīga diena.

Esi darbaholiķe?

– Teiktu, ka nē, jo man ir ļoti daudz interešu, kas mani aizrauj. Drīzāk atbilstētu, ka man ir ļoti, pat ļoti augsta atbildības sajūta un esmu perfekcioniste, kas mani ievelk tādā aizrautīgā dzīves un darba virpulī.

Kas ir Jūsu sapnis?

– Dzīvot dzīvē lēnāk un tos laimes mirkļus izdzīvot ilgāk.

Vai varat nosaukt projektu ieguvumus un ietekmi uz novadu?

– Vai, to ir tik daudz! Lai gan materiālie ieguvumi ir svarīgi un tie atvieglo mūsu dzīvi un padara to kvalitatīvāku un vieglāku, varu minēt vairāk tos nemateriālos – šie projekti ir mūžīgā pašizglītošanās, pacietības, iecietības un tolerances trenēšana, jauni draugi, jauni sabiedrotie, plašāka horizontu atvēršana, plašāka domāšana, mediatora prasmju trenēšana. Tie iedvesmo, veicina draudzību, sadarbību, solidaritāti un vienkārši bagātina mūsu dzīvi.

"Mūsu galvenais kapitāls ir cilvēki – viņu spējas, zināšanas un talanti. Mūsu kapitāls ir daba, vide un telpa. Arī kultūras mantojums un radošums, spēja sadarboties un kopā izdarīt to, ko nav iespējams paveikt katram atsevišķi, ir mūsu kapitāls un izaugsmes resurss." (Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam.)

Ne tikai grāmatas...

14.decembrī Balvu muižā svinēja svētkus par paveikto – noslēgumu Eiropas Savienības Pārrobežu sadarbības programmas 2014.–2020. gadam projektam "Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam! II".

Biedrība "Radošās Idejas", Balvu novada pašvaldība un biedrība "Ziemeļlatgales partnerība" (jauns partneris) apvienoja spēkus, lai veicinātu uzņēmējdarbību Balvu novadā un plašākā mērogā, stiprinot un paplašinot uzņēmējdarbības atbalsta sistēmu un pieeju moderniem un inovatīviem resursiem.

Nemot vērā pirmajā starptautiskajā un vērienīgajā projektā "Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!" (saīsinājums – Ne tikai grāmatas), kas tika īstenots 26 mēnešu garumā (no 2019. gada 30. maija līdz 2021. gada 30. jūlijam), identificēto labo praksi kaimiņvalstī, Balvu Centrālā bibliotēka un Ziemeļlatgales biznesa un tūrisma centrs pārceļas uz kopīgām telpām Balvu muižā, radot spēcīgāku sinerģiju un veicinātu sadarbību. Vienu viet tiek radīta mūsdienīga, vizuāli pievilcīga vide un sniegti dažādāki pakalpojumi, ko uzņēmēji un jebkurš interesents varēs izmantot. Viss pirmajā projekta "Ne tikai grāmatas" iegādātais aprīkojums, mēbeles un izstāžu vadības sistēma tiks pārvietots uz Balvu novada pašvaldības atjauno-tajām telpām Balvu muižas 1.stāvā. Tādā veidā tiks piesaistīti Balvu muižā vairāk apmeklētāju un atdzīvinās to.

Projekta ietvaros tika iegādātas teltis, un uzņēmējiem ir iespēja bez maksas iznomāt telti, galdu un krēslus dalībai tirdziņos un citos pasākumos no Ziemeļlatgales biznesa un tūrisma centra un biedrības "Radošās Idejas".

Pirmajā projekta partneri Latvijā bija biedrība "Radošās Idejas" (vadošais partneris) un Balvu novada pašvaldība, kur labuma guvēji – Balvu Centrālā bibliotēka un Ziemeļlatgales Biznesa un tūrisma centrs. Otrs "Ne tikai grāmatas II" projekts ir pirmā projekta turpinājums, kas tika īstenots 2023. gadā tikai Latvijā ar pārrobežu efektu. Partneri – biedrība "Radošās Idejas" (vadošais partneris) un Balvu novada pašvaldība, kur labuma guvēji – Balvu Centrālā bibliotēka un Ziemeļlatgales Biznesa un tūrisma centrs un uzaicinātais jaunais partneris – biedrība "Ziemeļlatgales partnerība", lai pastiprinātu sadarbību ar uzņēmējiem un jauniešiem vietējā limenī.

Abu projektu rezultātā tika stiprināta un pilnveidota biznesa atbalsta vide un paplašinājās pieeja resursiem, lai sāktu un attīstītu biznesu, un vietējā kopienā vairotos uzņēmējdarbības gars.

Projekta "Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam! II":

Balvu novada pašvaldība projekta ietvaros organizēja divus seminārus: "Liderības prasmes inovāciju vadības procesu organizēšanā" un "Eksportspējas stipri-nāšana – pārdošanas platformas interneta" un vienu meistarklasi "Prasmīga uzstāšanās".

Balvu muižas 1.stāva konferences zāle tagad ir aprīkota ar modernu aprīkojumu klāties un tiešsaistes pasākumiem. No projekta finansējuma iegādāti: 88 krēsli, skaņu sistēma (komplekts: aktivā skanda – 2 gab., akustisko sistēmu statīvs – 2 gab., radiosistēma ar rokas mikrofonu, radiosistēma ar jostas raidītāju, galvas mikrofons, skaņu pulsts) un video kamera, 2 datori, dokumentu kamera un 2 skārienjutīgie ekrāni.

Biznesa atbalsta vides stiprināšanai un pilnveidei iegādāts un uzstādīts āra digitālais kiosks pie strūklakas "Ūdensroze", vitrīnas – 3 komplekti, mēbeles biznesa vides pilnveidošanai (krēsli, divāns, galds), klusuma kabīnes komplekts Balvu muižā. Āra digitālais kiosks veicinās vietējo uzņēmumu, produktu un tūrisma aktivitāšu popularizēšanu.

Projekta "Ne tikai grāmatas II" komanda: Pirmajā rindā no kreisās pusēs: Ruta Cibule, Balvu Centrālās bibliotēkas direktore un Balvu novada pašvaldības deputāte, Daina Tutiņa, Balvu novada pašvaldības izpildītāja, Sanita Putniņa, biedrības "Radošās Idejas" dibinātāja, projektu "Ne tikai grāmatas" vadītāja. Otrajā rindā no kreisās pusēs: Anita Kairiša, biedrības "Radošās Idejas" valdes locekle, projektu aktivitāšu Balvu novadā koordinatore, Krista Medne, biedrības "Ziemeļlatgales partnerība" projekta koordinatore, Ieva Leīšavniece, biedrības "Ziemeļlatgales partnerība" projekta grāmatvede, Žanete Lemešonoka, biedrības "Radošās Idejas" projekta grāmatvede, Santa Šmite, Balvu novada pašvaldības projektu koordinatore, Guntis Laicāns, Balvu Centrālās bibliotēkas un projekta datorsistēmu administrators, Mārīte Orniņa, Balvu novada pašvaldības Ziemeļlatgales biznesa un tūrisma centra vadītāja.

kā arī apskatīt īstenotos LEADER projektus.

➤ Kapacitātes celšanai, projekta aktivitātēm un biznesa atbalsta vides stiprināšanai un pilnveidei iegādāti: 3 portativie datori, 1 projektors, 5 planšetdatori, skaļruņu kompleks ar 2 skandām un Bluetooth skaļrunis (JBL) un 3 kompleksi ar bezvadu mikrofoniem.

Biedrība "Radošās Idejas" vadīja projektu, organizēja projekta noslēguma pasākumu š.g. 14.decembrī Balvu muižā, pielāgoja pirmā projekta rezultātus un sagatavoja divas bezmaksas publikācijas:

➤ Bezmaksas mācību materiālu "**Sāc savu uzņēmējdarbību! Praktiski uzdevumi uzņēmējdarbības uzsācējiem**".

Šī mācību materiāla mērķis ir interaktīvā veidā iepazīstināt ar uzņēmējdarbības pamatiem. Materiāls dod iespēju formulēt biznesa ideju un izveidot vienkāršu biznesa modeli biznesa idejas īstenošanai dzīvē. Mācību materiāls būs noderīgs gan tiem, kas vēlas uzsākt uzņēmējdarbību, gan arī skolotājiem un izglītotājiem, kas strādā ar jauniešiem un pieaugušajiem. Materiāla iekļautie uzdevumi, tos pielāgojot attiecīgajai mērķa grupai, ir plaši izmantojami grupu nodarbībām vai individuāliem darbiem. Materiāla autorei ALISEI VĪTOLAI ir vairāk nekā 10 gadu pieredze vietēju un starptautisku apmācību vadīšanā un mācību materiālu sagatavošanā uzņēmējdarbības jomā. Viņa ir ieguvusi ekonomikas doktora zinātnisko grādu Rīgas Tehniskajā universitātē un veikusi pēc doktorantūras pētījumus Berlīnes Brīvajā universitātē Vācijā un Indianas Universitātē Amerikas Savienotajās Valstīs.

Bezmaksas mācību materiāls ir pieejams un tiek dāvināts Balvu novada skolām.

➤ Bukletu "**Kultūras radošums Balvu novadā**" latviešu un angļu valodā.

Bukletā ir apkopotas Balvu novada kultūrtelpas un kultūras izpausmju daudzveidīgu aktivitāšu, pasākumu veidotāji, sabiedrības jaunrades un radošuma aktivitātes, kultūrvēsturiskā mantojuma un amatniecības prasmju saglabāšanas un nodošanas aktivitātes, pasākumi, vietas. Balvu novads ir bagāts ar radošuma un kultūras izpausmju daudzveidību – amata meistari, viedais ciems, meistarklases, kultūrvēsturiski pasākumi.

Bukletu māketēja ANITA KAIRIŠA, tas ir pieejams un tiek dāvināts Balvu novada kultūras nesējiem, amata meistariem u.c.

Kultūras mantojums spēj DZĪVOT, pateicoties vietas aktīviem cilvēkiem ar prasmi organizēt, saliedēt, plānot, ieinteresēt, atbalstīt, veicinot tradīciju saglabāšanu un nodošanu no paaudzes paaudzē. Cienīsim, leposimies, novērtēsim to, kas mums ir!

Aicinām mācību materiālu un bukletu sanemt, zvanot biedrības "Radošās Idejas" valdes loceklei Anita Kairišai, tālr. 29137849.

PADLIES VISIEM Balvu novada uzņēmējiem un kultūras radošuma nesējiem, Jūs esat Balvu novada vērtība – dārgums! **PALDIES** visiem iesaistītajiem un sadarbības partneriem!

Šī publikācija ir sagatavota ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu. Par tās saturu pilnībā atbild biedrība "Radošās Idejas" un tā var neatspoguļot Eiropas Savienības viedokli.

Viduču un Žīguru skolas uz slēgšanas robežas

Agri vai vēlu šis ceļš būs jāiet...

Skolu tikla sakārtošana – jautājums, par kuru Izglītības un zinātnes ministrija, kā arī pašvaldības runā jau vairākus gadus. Lai izvairītos no liekas satraukuma radišanas sabiedrībā, ministrija nolēmusi vairs nepubliskot iecerēto skolu tikla izmaiņu karti, jo gala lēmums tāpat jāpieņem pašvaldībai. Bet ir zināms, ka jau nākamgad pārmaiņas varētu skart 60 skolas. Vai to vidū būs arī Viduču un Žīguru pamatskolas, kas šobrīd ir viena mācību iestāde? Vai tajās nākamā mācību gada 1. septembrī vairs nezvanīs skolas zvans? Tas bija jautājums, par kuru pagājušo otrdien Balvu novada pašvaldības deputāti un speciālisti Viduču pamatskolā uz sarunu aicināja abu izglītības iestāžu skolēnu vecākus.

Ir labas un ne tik labas ziņas

“Kā dzīvojām līdz šim, tā droši vien mēs vairāk nespēsim. Izmaiņas izglītībā būs,” uzrunājot klātesošos, teica Balvu novada Izglītības pārvaldes vadītāja INESE CIRCENE. Ko tas nozīmē? Izglītības un zinātnes ministrijai izstrādāti, pieņemti un apstiprināti “Kompleksie risinājumi augstvērtīgai izglītības nodrošināšanai vispārējā pamata un vidējā izglītībā”. Šajos risinājumos iekļauti vairāki kvantitatīvie rādītāji – cik lielam jābūt skolēnu skaitam, cik lielas klasses jāveido un citi. Savukārt, pamatojoties uz tiem, taps Ministru kabineta noteikumi, kas būs jāpilda. Labā ziņa ir tā, ka pēc šiem kompleksajiem risinājumiem Balvu novads iekļauts pierobežas statusā. Tikai šobrīd vēl aktuāls jautājums, vai šo statusu saņems visas Balvu novada skolas. Pārvaldes vadītāja skaidroja, ka, pateicoties pierobežas statusam, pašvaldība no 1. līdz 9. klasei varēs noteikt skolēnu skaitu autonomi. Taču ministrija tik un tā uzliks kvantitatīvu kritēriju, un tas varētu būt 5 bērni klasē, ne mazāk. “Ja būs 5 bērni klasē, ministrija dos pilnu finansējumu programmas realizēšanai. Ja 1-2 skolēni, starpība jāmaksā pašvaldībai. Līdzīgi ir arī tagad – ja klasē nav 10 bērni, finansējums jāiegulda pašvaldībai. Uz to ministrija apzināti gājusi vairākus gadus. Un, ja mēs paraugāmies uz jūsu skolu, kopumā tā neizskatās slikti. Lai pedagogu atalgojumam pietiku valsts finansējuma, pēc noteikumiem vajadzētu būt 90 skolēniem. Jums dotajā brīdī ir 72. Ja jūs būtu viena izglītības iestāde vienā ēkā, tad daudz maz skaisti izskatītos, bet realitātē jūs esat divas izglītības iestādes ar mazu bērnu skaitu. Un šobrīd pašvaldībai būs jāpiemaksā par 18 skolēniem. Tas ir daudz,” secināja I. Circene. Otrkārt, no nākamā gada pedagoģiem palielināsies finansējums, kas arī ir diezgan liels slogs pašvaldībai. Tikai pedagogu darba samaksai un mācību procesa nodrošināšanai no nākamā gada novadā būs vajadzīgi vairāk nekā 2 miljoni euro gadā. Tā, protams, ir milzīga summa.

Balvu novadā deklarēto bērnu skaits uz 27.10.2023. (dzimuši no 2018.gada līdz 2023.gada 27.oktobrim)

Atpūtota vieta	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	Kopā
Baltinavas pagasts	6	9	4	4	6	7	36
Balvi	58	51	44	49	38	17	257
Balvu pagasts	9	5	4	5	7	3	33
Bērzkalnes pagasts	4	2	8	3	6	3	26
Bērzpils pagasts	5	4	3	3	4	2	21
Briežuciema pagasts	8	5	5	4	5	2	29
Krišjāņu pagasts	5	3	1	1	1	3	14
Kubulu pagasts	15	7	5	9	7	4	47
Kupravas pagasts	1	2	1	2	0	0	6
Lazdukalna pagasts	5	3	3	2	5	7	25
Lazdulejas pagasts	2	2	2	1	2	0	9
Mednevas pagasts	4	7	5	0	4	1	21
Rugāju pagasts	17	11	5	14	10	9	66
Susāju pagasts	3	2	4	4	2	1	16
Šķilbēnu pagasts	6	16	9	3	9	2	45
Tilžas pagasts	7	5	6	7	7	4	36
Vechižas pagasts	2	2	2	4	4	3	17
Vecumu pagasts	4	2	2	2	0	2	12
Viljaka	8	4	8	9	9	9	47
Viksna pagasts	3	1	4	2	3	4	17
Žīguru pagasts	1	4	2	2	3	1	13
Kopā	173	147	127	130	132	84	793

* Dati iegūti no Iedzīvotāju uzskaites un dzīvesvietas reģistrācijas lietojumprogrammas

Izglītības iestāde/klase	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	KOPĀ
Viduču pamatskola	7	8	6	8	8	7	8	13	13	78
Viduči	4	3	5	4	5	4	5	9	9	48
Žīguri	3	5	1	4	3	3	3	4	4	30

* Izglītojamo skaits uz 2023.gada 1.septembri

Situācija nopietna. Cilvēku un bērnu mūsu novadā kļūst arvien mazāk, un tas diemžēl atsaucas arī uz skolu pastāvēšanu – tā ir skaudrā realitāte, – atzina uz sanāksmi atbraukusi Balvu novada vadība, deputāti un speciālisti.

Statistika ir nepielūdzama. Pilnas klasses šobrīd nav ne Viduču, ne Žīguru skolā. Un dzimstības rādītāji novadā arī neliecina par to, ka nākotnē situācija uzlabosies. No 2018. līdz 2023.gadam Žīguru pagastā piedzīmuši 13 bērni, Viljaka – 47, Medneva – 21, Balvu pilsēta – 257. “Protams, šie cipari mums liek nopietni aizdomāties. Tuvākajā laikā tiks virzīts lēmumprojekts par skolu slēgšanu, un es gribu, lai jūs esat zinoši un saprotat pareizi, kāpēc mēs to darām. Tas ir viens no iemesliem. Otrs, kas ir vēl svarīgāks, tie ir Būvniecības valsts kontroles biroja norādījumi par Viduču pamatskolas drošību,” teica Izglītības pārvaldes vadītāja.

Realitāte ir skumja

Situācijas nopietnību apliecināja arī Balvu novada Izglītības, sporta un kultūras komitejas priekšsēdētāja, pašvaldības deputāte AIJA MEŽALE. Viņa norādīja, – ja būtu pietiekams skolēnu skaits, lai skolas varētu pastāvēt bez pašvaldības līdzfinansējuma, vajadzīgie 200 000 euro Viduču skolas ēkas uzlabošanai tiktu meklēti, atrasti un ieguldīti šajā ēkā. Taču

pietiekama skolēnu skaita diemžēl nav. “Ja sekojat lidzi, nesen pieņemām lēmumu par Krišjāņu filiāles slēšanu. Diemžēl arī pie jums braucam ar to pašu jautājumu. Ir ļoti skumji, ka paliek mazāk cilvēku un bērnu, taču tā ir realitāte, kurās dēļ šis jautājums tiek skatīts,” teica komitejas priekšsēdētāja. Viņa arī atklāja, ka uz sarunu tika aicināti visi pašvaldības deputāti, bet diemžēl šo iespēju izmantoja vien daži. “Tā ir politika vai neizlēmība paskatīties jums acīs un tikai pēc tam komunicēt un teikt gudrus teikumus, aizstāvot vienu vai otru pusī, nezinu. Lai vai kā, mēs uz šo lēmumu iesim. Deputāti ir dažādi un pārstāv dažādas partijas, tāpēc grūti prognozēt lēmuma galarezultātu. Vai viņi domā par jums? Ja būtu domājuši, būtu šeit – kaut dažā. Tas ir attieksmes jautājums,” uzsvēra A. Mežale. Komitejas vadītāja aicināja vecākus saņemties ar domām, jo viens ir skaidrs, – līdz šī gada 31.augustam abu skolu darbiniekiem būs darbs un līdz 31.maijam bērni ies skolā. Pēc tam noteicošā būs skolēnu vecāku izvēle, uz kuru pusī katrs bērns dosies.

Ja kaut kas notiek, kurš būs gatavs uzņemties atbildību?

Balvu novada pašvaldības izpilddirektore DAINA TUTIŅA klātesošajiem atgādināja par pirms 10 gadiem notikušo “Maximas” traģēdiju, līdz kurai neviens par ēku drošību nerunāja un neko nebaudīja. Taču, kad nelaime notika, sākās arī masveida skolu apsekošana. Būvniecības valsts kontroles birojs toreizējai Viljakas novada pašvaldībai jau 2018.gadā norādīja, ka Viduču pamatskolai vajadzīgi ēkas pārsedžu atjaunošanas darbi, jāierīko lietusūdens novadišanas sistēma, jāuzstāda aizsargapmales pa visu ēkas perimetru un jāuzlabo vēl daudzas lietas. Pa šo laiku skolas direktore lietas labā darījusi, ko varējusi, bet Būvniecības kontroles birojs vienalga nav mierā un norāda, ka darbiem jābūt apjomīgākiem – jārealizē viss iepriekš nosauktais, sākot ar projektu. “Sobrīd biroja lēmums ir tāds, – ja tā ir izglītības iestāde, tad tā noteikta kā būves grupa, kurā ikdienā uzturas skolēni. Tai jāatbilst visām prasībām pēc viņu atzinuma. Ja tas viss netiek novērts pilnībā, skola šeit nevar atrasties,” skaidroja D. Tutiņa.

Problēmas ir arī ar Mednevas pārmsskolas izglītības iestādi “Pasaciņa”, par kuru Būvniecības valsts kontroles birojam arī ir būtiski aizrādījumi, galvenokārt tie saistīti ar dokumentu sakārtošanu. Līdz ar to nepieciešama projektešana, būvdarbi un viss pārējais. Sobrīd ir doma Mednevas bērnudāru pievienot kā mācību punktu Viljakas pārmsskolas iestādei līdz brīdim, kamēr nebūs būvinspekcijas aizlieguma. “Savulaik pašvaldība bija appērmusies Būvniecības valsts kontroles biroja norādītos darbus paveikt un vairākkārt pagarinājusi termiņus, kuru pēdējais datums bija 2021.gada 31.maijs. Diemžēl līdz šim izdarītie darbi bijuši nepietiekami, un kādu dienu mums var pateikt, ka Viduču pamatskola šeit nevar atrasties. Par

Viduču un Žīguru skolas uz slēgšanas robežas

Skolu tikla "sakartošana" vai apzināta lauku iznīdēšana? Uz sapulci ar pašvaldības speciālistiem atnākušie skolēnu vecāki skumji secināja, ka lauku skolu slēgšana visā Latvijā diemžēl ir apzināta valsts politika. Visiem ir zināma skaudrā dzīves patiesība, – tur, kur nav skolas, dzīve apsīkst. Tagad šis liktenis draud vēl divām mūspusē apdzīvotām vietām – Medņevas pagastam un Žīguriem. Skolēnu vecāki pašvaldības pārstāvjiem rosināja popularizēt dzīvi laukos, lai ģimenes no lielajām pilsētām brauc dzīvot uz sejieni, tad arī būs dzīvība un attīstība. Tikai ir viens ‘bet’, – jābūt darba iespējām, kuru diemžēl nav. “Kaut kas jādomā, lai Balvu novads vispār neiznīkst kā pierobeža,” uzsvēra bērnu vecāki.

norādījumu neizpildi pašvaldībai jau jāmaksā soda nauda. Būvniecības valsts kontroles birojs ir institūcija, kura prasa. Un ja, nedod Dievs, kaut kas notiek, kurš uzņemsies arī atbildību par to?” retoriski jautāja izpilddirektore.

Rēķiniet, kā gribat, gals tāpat būs

Skolu slēgšanas gadījumā ikvienu lēmuma pamats ir ekonomiskie aprēķini, kuri dažreiz pasaka vairāk nekā emocijas. Balvu novada pašvaldības izpilddirektore vietniece administratīvajos un finanšu jautājumos TAMĀRA LOCĀNE pati ir mednieviete, tāpēc jo īpaši saprot vecākus, kuru bērni mācās Viduču un Žīguru skolās. Taču, atmetot emocijas, kā savas jomas speciāliste viņa ir pārliecināta, – rēķiniet, kā gribat, gals tāpat būs. Ja ne pagājušogad, ja ne šogad, tad nākamad gads. “Redzot, cik mums ir bērnu un kāda ir perspektīva, saprotam, ka skolu slēgšana ir neizbēgama. Tos 2 miljonus eiro, ko ieguldīsim mācību procesa nodrošināšanā, mums vajadzētu ieguldīt attīstībā un iegādāties gudrās tāfeles un datorus. Jā, sāpīgākais, protams, ir bērni. Taču skolēni, kuri dzīvoja tālu, tāpat tiks atvesti un nogādāti skolā. Tas viss notiks. Mierinot vecākus, varu teikt, ka katru neskaidro situāciju var izrunāt individuāli un sakārtot,” apliecināja T. Locāne. Viņasprāt, lielākā problēma varētu būt ar tehniskajiem darbiniekiem, kuriem uz vietas citi darba nav. Novada pašvaldības jurists jau izskaidrojis, kā katrai atbrīvos un uz ko var cerēt, taču situāciju tas neuzlabos. “Jauniem varbūt ir vienkāršāk un vieglāk atrast citu darbu, bet vecāka gadagājuma cilvēkiem sarežģītāk. Taču pašvaldība diemžēl nav tā, kas veido jaunas darbavietas,” secināja izpilddirektore vietniece.

Būs jādomā par ēkām. Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs visiem atvainojas, ka uz sapulci ierasties nevarēja, jo tajā laikā bija ārpus Latvijas, taču atzīst, ka jautājums par Viduču skolas slēgšanu tika skatīts ne tikai nepietiekamā bērnu skaita dēļ, bet arī, pamatojoties uz Būvniecības valsts kontroles slēdzienu. “Lai biroja norādītos trūkumus sakārtotu, vajadzīgi pietiekami lieli ieguldījumi, kas šobrīd neatmaksājas. Savukārt Žīguru skolā ir maz bērnu, un šobrīd, glābjot šīs skolas, mēs gremdējam Vīļakas vidusskolu, kur 1.klasē šajā gadā bija tikai 6 bērni. Tas nozīmē, ka tuvākajā laikā mēs pakļaujam apdraudējumam Vīļakas vidusskolu. Ja runājam par skolām Vidučos un Žīguros, 6 km un 10 km nav attālums līdz tuvākajai izglītības iestādei. Tāpēc nodrošināsim logistiku un veidosim vienu stiprāku skolu. Protams, kopīgi jāpadomā arī par to, kas atradīsies šajās Viduču un Žīguru skolu ēkās. Par Žīguru pamatskolas ēku jau sen bija diskusija, kurā izskanēja rosinājums to pārveidot par sociālās aprūpes centru, bet par Viduču pamatskolas ēku izmantošanu būs jādomā kopā ar iedzīvotājiem.”

*Turpinājums 10.lpp.

Paņemam vēl vienu gadu!

Viduču skolas direktore INĀRA SOKIRKA klātesošajiem uzskaņām daudzas labās lietas, kuru dēļ iestādei būtu jāpastāv. Pirms 36 gadiem ar viņas un skolotājas Irēnas Andronovas gādību skolā darbu sāka mūzikas skola, kas darbojas joprojām, skolēniem ir internāts, ir atrasti sadarbības partneri Zviedrijā, kas palīdz gan ar finansējumu, gan mēbelēm. Tāpat, pateicoties direktorei iniciatīvai un atrastajam sponsoram no Mārupes, jau gandrīz desmit gadus 7.-9.klašu skolēni saņem stipendijas. Turklat Balvu novadā ir tikai divas skolu direktori, kuras ir Izglītības kvalitātes valsts dienesta akreditācijas speciālistes – Ināra Sokirka un Ivetā Arelkeviča. “Gan Vidučos, gan Žīguros ir ļoti spēcīgs pedagogu kolektīvs, un arī vecāki mums ir forši. Remonts abām skolām ir lielisks, nodrošinājums – pietiekams, viss mums ir. Noslēgumā gribu jautāt, – ar ko vēl varam papildināt abas skolas, lai tās turpina darbu? Paņemam vēl vismaz gadu,” rosināja direktore.

Ļoti sāpīgs un nepatikams jautājums.

Savs vārds uz sapulci atnākušajiem skolēnu vecākiem bija sakāms arī novada vadītāja vietnieci SANDRAI KAPTEINEI. Viņa atzina, – protams, ir daudz pozitīvākas emocijas, ja nav jācilā tādas lietas kā skolas pastāvēšana, kas jau ilgu laiku bijusi ciemata sirds un dvēsele: “Pēdējā gada laikā esam krustu šķērsu runājuši, vētījuši un pētījuši gan dzimstības rādītājus, gan finanšu rezultātus. Protams, skolu slēgšana ir ļoti sāpīgs, nepatikams un svešs apstākļu kopums, kas vispirms skar vecākus, ģimenes un ikdienas darba organizāciju, kā bērns nonāks izglītības iestādē. Ja tiks pieņemts lēmums, ka ar nākamā gada 1.septembrī bērni dosies vairs ne uz Viduču un Žīguru skolām, tad ar iegūtajiem šo skolu līdzekļiem varētu stiprināt skolas, kas paliks lielākas un piepildītākas ar bērniem. Līdz ar to būs iespēja šīm izglītības iestādēm iegūt modernās tehnoloģijas un jauno aprīkojumu. Bērniem tiks nodrošināta pilnvērtīga mācību vide, kas arī ir ļoti svarīgi. Bet es gribu teikt, ka ne tikai Balvu novadā iet smagi..., labi klājas tikai Pierīgā. Visiem pārējiem ir tās pašas problēmas un skolu reformas.”

Skaitī pasaka visu.

Balvu novada domes deputāte RUTA CIBULE atklāja, ka pieder pie cilvēkiem, kuriem būs jābalso par šo jautājumu. Viņa apliecināja, ka diemžēl agri vai vēlu, bet šis ceļš būs jāriet: “Šobrīd ir ļoti svarīgi sadzīrdēt blakus jautājumus, kas rodas un būs jārisina gan par transportu, gan skolu izvēlēm un citām lietām. Ir ļoti smagi arī tajos brīzos, kad mums visas skolas kaut ko prasa savai attīstībai. Vairākus gadus nevaram piešķirt līdzekļus ne gudrajai tāfelei, ne modernajiem rīkiem, jo visu naudu (arī to, kuras mums nav) ieguldām papildus finansējumā, lai šīs skolas uzturētu. Ja nevienā no trīs blakus esošajām skolām nav pilnas klasses un mēs par to piemaksājam vairākus simtus tūkstošus eiro, tas ir ļoti smags jautājums. Uzreiz saku, ka jautājumā par skolu slēgšanu acīmredzot es balsošu ‘par’.”

Saruna ar pagasta pārvaldes vadītāju

Vadītājs ar saimnieka redzējumu

Aija Socka

“Šķilbēnu pagasts ir vieta, kur piepildās sapņi. Protams, ja iet uz priekšu mērķtiecīgi un neatlaidīgi,” teic ANDRIS MEŽALS. Par pagasta pārvaldes vadītāju viņš strādā kopš 2009.gada.

Kā pagastā veicās ar ceļu tīrišanu aizvadītajās nedēļās, vai saņemāt daudz iedzīvotāju lūgumus izšķūrēt piesnigušos ceļus?

– Šķilbēnu pagasta teritorijā ir gandrīz 90 km ceļa. Tos greiderējam vismaz divreiz gadā, vasaras sezonā divreiz plaujam ceļmalas. Ziemas laikā ceļus tīrām pēc vajadzības. Pagastam ir sava tehnika – MTZ traktors un lāpsta, ir arī traktors T-40 un paštaisita lāpsta. Šogad ceļu tīrišanas pakalpojumu sniegs vietējais zemnieks, nesen beidzās konkurss, iepirkumu vinnēja jauns puisis, kurš ir palicis dzīvot un strādāt laukos. Kopumā var teikt, ka pagasta ceļi ir iztīriți. Ar savu tehniku, protams, ir lētāk, bet visu nevar paspēt. Nepieciešamības gadījumā arī pats braucu ar traktoru ne tikai tāpēc, ka var iekonomēt līdzekļus, bet arī tādēļ, ka mums ir daudz piena lopkopības saimniecību, kurām svarīgi, lai piena mašīna var laikus iebraukt, jo citādi – kur zemnieks liks pienu. Ir apstiprināts MTZ traktora maksas tarifs, nepieciešamības gadījumā iedzīvotāji var vērsties pašvaldībā.

Kad sāk snigt sniegs, sāku saprast, ka pagastā ir iedzīvotāji, jo tad arvien biežāk sāk pienākt telefona zvani. Iztīrām vispirms ceļus, pa kuriem pārvietojas skolēnu autobuss un piena mašīna, tad pārējos. Ja turpina snigt un putināt, apstājamies un nogaidām, līdz rimstas snigšana. Protams, ja ir neatliekama vajadzība, piemēram, jābrauc uz slimnīcu, iztīrīsim jebkurā laikā. Cenšamies izlīdzēt ikvienam, bet ne visu varam uzreiz.

Valsts svētkos saņemāt Atzinības rakstu par pilsonisko un sabiedrisko aktivitāti un nesavītu darbu Šķilbēnu pagasta labklājības un attīstības veicināšanā. Kā pārvaldes vadītājs veicina labklājību un attīstību pagastā?

– Par apbalvojumu valsts svētkos jūtos pagodināts, jo tika novērtēts mans un mana kolektīva darbs. Tas ir visa pārvaldes kolektīva un iestāžu vadītāju darba novērtējums. Paldies pagasta iedzīvotājiem, kuri izvirzīja mani šim apbalvojumam.

Pagasta teritorijā dzīvo vairāk nekā 900 cilvēku. Iedzīvotāji ir ne tikai atsaucīgi, darbīgi un neatlaidīgi, bet arī prasīgi, kas pārvaldes vadītājam nejauj iesēdēties. Pagasta teritorijā atrodas trīs lieli ciemi, jāuzturbūt kārtībā ūdens un kanalizācijas sistēmas, jārisina apkures un citi jautājumi.

Cilvēkiem labklājība laukos saistās ne tikai ar infrastruktūru – izbraucamiem un iztīrītiem ceļiem, bērnudārza un skolas pieejamību, bet arī ar to, lai viņi tiktu uzklausīti. Ja iedzīvotājs atrāk uz pagasta pārvaldi, pārvaldes darbiniekim ir jāstrādā tā, lai, izejot no pārvaldes telpām, apmeklētājs saprastu, ko darīt tālāk, kā risināt savas problēmas. Vienalga kādā jautājumā. Mums ir palaimējies ar pagasta pārvaldes kolektīvu, kas aktīvi darbojas, piemēram, lietvede ir ļoti kompetenta, palīdz risināt ikvienu aktuālu jautājumu. Labklājība saistās arī ar to, lai iedzīvotājiem būtu pieejams kvalitatīvs ūdens, lai ūdens un kanalizācijas sistēma darbotos jebkurā dienā un laikā, lai notiek kultūras pasākumi u.c. Senioriem, piemēram, svarīgi, ka Rekovā ir sociālās aprūpes māja, kur nodrošina pilnvērtīgu aprūpi.

Runājot vēl par labklājību, pagastā mēs iedzīvotājiem nevaram radīt darbavietas, bet varam nodrošināt vidi un apstākļus, lai cilvēkiem šeit būtu labāk dzīvot. Piemēram, varam rīkot seminārus par uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstīšanu. Protams, lauki paliek tukšāki, arī mūsu pagasts nav izņēmums. Priecājamies par katru cilvēku, kurš paliek laukos vai rada darbavietas. Šķilbēnu pagastā īpaši nevaram sūdzēties, pie mums ir lielas un mazas saimniecības, kas nodarbojas ar graudu audzēšanu un pārstrādi, biškopību, audzē lopus, piedāvā dažādus pakalpojumus, piemēram, sulu spiešanu. Ir mums sava kalējs; būs alus un sidra ražotne; ir vistu audzētāji, kuri piedāvā iegādāties olas; pie mums ne tikai sev, bet arī citiem cep bulciņas, pīrāgus, maizi un tortes; darbojas vairāki autoservisi; ir jauni metinātāji; ir pienotava, kur savāc pienu no saimniecībām; ir ābeļu, aveņu un upeņu dārzi; strādā kartupeļu, ķiploku, ķirbju un kāpostu audzētāji; darbojas divas frizētavas un kafejnīca; ir doktorāts un aptieka; pie mums piedāvā šūšanas pakalpojumus utt. Pagastā ir vietas un cilvēki, kurus pazīst ne tikai novadā un Latvijā, bet arī

ārpus robežām. Palaimējās mums savulaik ar sporta skolotāju un slēpošanas fanātiķi Pēteri Vancānu, pateicoties viņam un toreizējam pagasta vadītājam Sergejam Maksimovam, tika iegādāts Balkanu īpašums un izveidotas slēpošanas trases. Rekavas vidusskolas skolēni sacensībās ieguva godalgotas vietas, jo bija, kur trenēties. Savukārt Upītē, kā zināms, Andris Slišāns rīko dažādus unikālus kultūras pasākumus, tagad jau mūsdienīgās telpās. Nevaram sūdzēties arī par dzimstību, piemēram, bērnudārza, ko apmeklē 58 bērni, iepriekš izjuta telpu trūkumu, tagad līdz ar renovāciju paplašināsies bērnudārza telpas. Ir renovētas muzeja un darbmācības kabineta telpas.

Ar kādiem saimnieciskiem darbiem, kas izdarīti pēdējo mēnešu laikā, varat lepoties?

– Lepoties var katru dienu – ar cilvēkiem, ar iztīrītu ceļu u.c. Šoruden pirms sala paspējām nogreiderēt ceļus, uzvedām granti grūti izbraucamās vietās. Labi, ka autoceļu fonda līdzekļi, ko neiztērē vienā gadā, paliek uz citu gadu. Varu teikt, ka Balvu novadā autoceļu fonda līdzekļus pa pagastiem sadala godīgi, īemot vērā ceļu garumu. Strādājot pagasta pārvaldē, nākas veikt ne tikai tiešos pienākumus, bet arī citus, lai iekonomētu finanšu līdzekļus, piemēram, 12 gadu laikā sociālās aprūpes mājā pats esmu iemācījies veikt apkopes modernajam apkures siltummaiņas katlam, tāpēc nav bijis vajadzības aicināt citus speciālistus. Pagājušajā gadā, lai sagatavotu malku katlu mājai, organizējām talkas. Bija izsludināts konkurs malkas iegādei, bet piedāvāja nesamērīgi augstu cenu, tāpēc pārtraucām iepirkumu. Ja par tādu summu (100 euro par 1 kubikmetru) iepirktu malku, cik tad izmaksātu apkure? Tās arī ir rūpes par cilvēku labklājību, ka, strādājot pašu spēkiem, sagatavojām malku par aptuveni 3 reizes mazāku cenu. Kurinām ar malku, bet vajadzības gadījumā apkurei varētu izmantot arī šķeldu. Strādā algoto pagaidu sabiedrisko darbu darītāji, arī par viņiem nevaru teikt neko sliktu. Pagastā, piemēram, atrodas 13 kapsētas, vasaras sezonā iespēju robežās izplaujam zāli un piedalāmies talkās. Dažreiz gadās, ka jāstrādā arī brīvdienās, piemēram, ja plīst ūdensvads vai pazūd elektrība, ejam un darām. Pagasta pārvaldē nav garlaicīgi, par darba trūkumu nesūdzos. Pamazām veidojam brīvpārīgo ugunsdzēsēju biedrību. Ugunsdzēsēju mašīna vēl nav ejošā kārtībā, bet sakārtosim. Šķilbēnu pagasts atrodas tādā vietā, kur vajadzības gadījumā citi ugunsdzēsēji nevar atbraukt dažu minūšu laikā, bet, kā zināms, ugunsgrēka gadījumā svarīgas ir pirmās 20 minūtes. Esam iegādājušies ugunsdzēsējiem nepieciešamo inventāru – ūdens sūkni, aprīkojumu, ir pat pašiem savs drons. Divi iedzīvotāji apmeklēja drona vadišanas kursus, vajadzības gadījumā mums var zvanīt, varam aizbraukt palīgā arī uz citu pagastu vai novadu.

Kādas ir iecerēs, raugoties uz nākamā gada budžetu?

– Naudas vienmēr bija un būs par maz, lai realizētu visas idejas un iecerēs. Ūdens mutē vēl, kā saka, nesmejas, varam nodrošināt visas pamatvajadzības. Protams, ar lielāku finansējumu varētu vairāk un ātrāk izdarīt, bet dzīvot var.

Īpaši neko daudz ar nākamā gada budžetu plānot nevaram. Nodrošināsim pamatvajadzības un esam paredzējuši līdzekļus ārkārtas gadījumiem, piemēram, ja kas iziet no ierindas un steidzami vajadzīgs remonts. Šogad iegādājāmies jaunu motorzāģi, jo nebija ar ko garināt malku. Tas ir lētāk nekā apmaksāt pakalpojumu. Sadarbojamies ar blakuspagastiem, palīdzam cits citam ar tehniku u.c.

Vai rīkojat tikšanās reizes ar iedzīvotājiem un vai aicināt uz tikšanos iestāžu vadītājus?

– Uz tikšanos iedzīvotāji nāk nelabprāt, saziņa notiek pārsvarā pa telefonu. Ar vecāku gadagājuma cilvēkiem biežāk sanāk tikties pārvaldē vai apciemojot viņus apaļajās dzīves jubilejās. Citreiz cilvēkam nav tik svarīga aizvestā dāvana, kā tas, ka apciemo, pasēdi un parunā.

Ar iestāžu vadītājiem tiekamies sapulcēs reizi trīs mēnešos, vairāk sazināmies telefoniski. Sapulcēs svarīgi, ka katrs vadītājs izstāsta savu problēmu, to uzzina arī pārējie, līdz ar to vieglāk rast kopīgus risinājumus. Pēc vajadzības uz iestāžu vadītāju sapulcēm uzaicinām arī citus speciālistus, piemēram, no sociālā dienesta vai bāriņtiesas.

Ar kādām problemām saskaraties ikdienas darbā?

– Citreiz tā ir apkure, citreiz – ūdensvadi, kanalizācija, kainojoši suņi, kaķi u.c. Pieklīst pie kādām mājām kainojošo suns, un ko dara saimnieks? Zvana man. Šajā tehnikas

Pagasta pārvaldes vadītājs. A.Mežals ne tikai uzklauša iedzīvotājus, bet arī iespēju robežās viņiem palīdz. Un cilvēki, kā pārliecīnājāmies ciemošanās reizē, novērtē vadītāju, sakot paldies par sapratni un atsaucību. Citeiz, kā saka, nevajag daudz, vien sajūtu, ka pagastā neesi viens ar savu rūpi vai problēmu.

laikmetā cilvēkiem ir svarīgi parunāt ar otru, nevis sēdēt ar savu bēdu vienatnē. Citeiz pagastā esmu ne tikai pārvaldes vadītājs, bet, kā smejos, arī sociālais darbinieks, policists un psihologs. Pie manis kā pie dakterā nāk ar savu vajadzību vai sāpi. Cenšos palīdzēt un lieki nesarežīt cilvēkiem dzīvi.

Kā raugāties uz ieceri veidot pagastu apvienības?

– Nevaru teikt, ka vērtēju to negatīvi, jo kaut kādas pārmaiņas ik pa laikam ir vajadzīgas, bet pārdomātas un nesasteigtas. Katrā pagastā tomēr ir vajadzīgs vadītājs. Bet ja paliek tikai pagastu apvienībā viens vadītājs un vietnieks, tad nav reāli, ka viņi varēs pavilk visus darbus. Man, piemēram, vienā pagasta pārvaldē ir dienas, kad nevaru paspēt izdarīt ieplānoto. Izveidojot apvienības, iespējams, izdosies iekonomēt līdzekļus, bet jāpadomā arī par iedzīvotāju labklājību. Saprotu, laukos paliek arvien mazāk cilvēku, bet teritorija, ceļi un, piemēram, kapi paliek tie paši. Ja ir atbildība par vienu pagastu, tad vieglāk pārzināt situāciju. Piemēram, ja sāk nakti snigt, es sēstos mašīnā un pabraucu apskatīt ceļus, tad zvanu traktoram un saku, kuri ceļi jātira, bet kuri vēl ir izbraucami. Var, protams, mierīgi gulēt un teikt traktoram: "Tiri visus ceļus!"

Atskatoties uz šo gadu, kas labs ir bijis pagasta un Jūsu dzīvē?

– Kaut kas labs notiek katru dienu. Dzīvē vispār jācenšas vairāk saskatīt labo. Protams, ir arī sliktais, bet, ja paši meklēsim tikai slikto, tad to arī atrādīsim. Vajag sevi tendēt uz labo, jo viss nekad nevar būt slikti. Zinu, ka drīzumā būšu par vēl vienu mazdēliju bagātāks. Priečājos par bērniem un mazbērniem. Mājās, kā smejos, drīz varēšu neko nedarīt, jo aug jaunie palīgi.

Kā plānojat svinēt Ziemassvētkus un sagaidīt Jauno gadu?

– Tradicionāli svētkus svinam ģimenes lokā, sabrauc bērni un mazbērni. Ziemassvētku vakarā apmeklējam baznīcu, ēdam kaladas (oblātes) un svētku maltīti, nākamajā rītā skatāmies, ko rūķis pa nakti zem eglītes salicis. Tas, kurš visu gadu labi uzvedies, saņem dāvanu. Bet, tā kā uzvedušies labi ir visi, dāvanas saņemšanas prieku izbūda katrs. Lai saņemtu dāvanu, padziedam, uzdejojam un skaitām dzejoļus. Arī Jauno gadu sagaidām mājās.

Ko vēlētos nolikt zem eglītes katram pagasta iedzīvotājam un pārējiem mūspuses laudīm?

– Advente ir pārdomu, gaidīšanas, mīlestības, saticības un piedošanas laiks, kad uz mirkli apstāties un atpūsties no dzīves steigas un straujā ritma, lai ieskatītos savās sirdīs un dvēselēs ar domu, vai tur nav iemiesojusies skaudības, naida un jaunuma sēkliņa. Veltīsim laiku pārdomām, palūgīsim piedošanu citiem un piedosim paši, izrunāsim to, kas sakrājies sirdī, tad arī pašiem būs vieglāk dzīvot. Pasaulē tāpat ir daudz naida, nevairosim to! Priecīgus Ziemassvētkus, laimigu, veselīgu, veiksmīgu un saticīgu Jauno gadu!

Mūspusē aizvadītas drošas braukšanas nodarbības

Pārslēgt domāšanu uz ziemas režīmu

Ari šogad VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcija" (CSDD) sadarbībā ar Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroju aicināja autovadītājus pieteikties bezmaksas konsultācijām braukšanai ziemā. Decembrī vairākās Latvijas pilsētās nodarbības jau noslēgušās, kuras atsāksies jau janvārī (Madonā, Valmierā, Jelgavā, Daugavpilī, Rīgā). Aizvadītajās brīvdienās – piektīen, sestdien un svētdien – šādas konsultācijas autovadītājus pulcēja arī lidlaukā Balvu pagastā. Jāuzsver, ka katrā no dienām notika trīs nodarbības, un brīvu vietu nebija – uz konsultācijām pieteicās maksimālais autovadītāju skaits. Par vienu no nodarbībām plašāk fotoreportāzā!

"CSDD" konsultācijas ziemas apstākjos nodrošina jau kopš 2015.gada, un šajā laikā individuālās braukšanas prasmes uzlabojuši vairāk nekā 6000 autovadītāji. Konsultācijas autobraucējiem tiek nodrošinātas bez maksas un tiek finansētas no Ceļu satiksmes drošības padomes līdzekļiem. Nodarbībā, kas ilgst pusotru stundu, drīkst piedalīties jebkurš autovadītājs ar savu transportlīdzekli, kas aprīkots ar ziemas riepām, ir ar derīgu tehnisko apskati un obligāto civiltiesisko apdrošināšanu. Vēlams uz nodarbību ierasties ērtos, braukšanai atbilstošos apavos un siltā apģērbā. Nodarbībās tiek skaidroti drošas braukšanas pamatnosacījumi, veidota izpratne par bremzēšanas ceļa garumu, tā ietekmējošiem faktoriem ziemas apstākļos, par šķēršļu apbraukšanu un par to, kā izvairīties no sadursmes, ja bremzēšanas ceļš ir nepieciekams. Tāpat interesentiem individuāli tiek sniegti skaidrojums par auto riepu stāvokli un to izvēli, atbilstoši ikdienas braukšanai ziemas apstākļos. "Latvijā iestājusies ziema un ceļi kļuvuši滑deni, tādēļ, mainoties laika apstākļiem, jāmainās arī autovadītāju domāšanai. Aicinām to pārslēgt uz ziemas režīmu, jo jāapzinās, ka transportlīdzeklis ziemas apstākļos un uz滑dena ceļa uzvedīsies citādāk nekā vasarā," uzsver drošas braukšanas eksperti.

Plašāku informāciju par iespēju pieteikties nodarbībām janvārī meklējiet interneta mājaslapā www.csdd.lv.

Brauciet droši! Drosas braukšanas nodarbībās ziemā piedalījās arī Balvu Novada muzeja vadītāja Iveta Supe, kurai autovadītājas apliecība ir kopš 1987.gada. "Šādas nodarbības ir ļoti laba iespēja saņemt ne tikai vērtīgus un praktiskus padomus, bet nodarbību laikā drošā un kontrolētā vidē tos uzreiz arī pielietot. Turklāt arī pati esmu piedzīvojusi gadījumus, kad uz ceļa pēkšni parādās negaidīts šķērslis un ir strauji jābremzē. Tādēļ šādas nodarbības un tajās iegūtās zināšanas viennozīmīgi vērtēju ļoti pozitīvi. Brauciet droši!" gandarīta par dalību drošas braukšanas konsultācijās ir I.Supe.

Mēra riepu protektoru. Pirms nodarbību uzsākšanas drošas braukšanas instruktori noteikti pārbauda, vai transportlīdzekliem ir ziemas riepas ar atbilstošu riepu protektora dzīlumu. Tās nodarbības dalībniekiem, par ko laikraksts "Vaduguns" veidoja fotoreportāžu, ar spēkratu riteņiem viiss bija kārtībā – protektora dzīlums bija vidēji 7 līdz 8 milimetri.

Lai ripo droši! Par to, lai nodarbību dalībnieki gūtu vislabāko pieredzi, parūpējās (attēlā – no kreisās pusēs) Drošas Braukšanas Skolas instruktori Juris Apinis un Artūrs Virbulis. Jāpiebilst, ka instruktori ar autovadītājiem nodarbību laikā sazinās pa rācījām, lai nekavējoties varētu nodot informāciju, kas paveikts labi, bet kur vēl jāpiestrādā. Tikmēr pats svarīgākais, ka nodarbību dalībnieki bija patiesām ieinteresēti iegūt jaunas un atsvaidzināt atmiņā piemirstas prasmes un zināšanas, instruktoriem gan uzdot dažādus jautājumus, gan arī daloties personīgajā pieredzē.

Pilnveido prasmes alņa testā. Pirmais vingrinājums autovadītājiem bija tā dēvētā čūskiņa (attēlā – pa kreisi), kad nodarbību dalībnieki apbrauca konusus un tādējādi mācījās un atmiņā atsvaidzināja iemānas par pareizu stūrēšanu. Šķietami vienkāršais vingrinājums ir ļoti svarīgs, jo ziemā uz ceļa pats bīstamākais ir, kad stūre uz vienu vai otru pusē tiek sagriezt pārāk daudz un strauji. Autovadītāji apguva arī braukšanu ekstremālos apstākļos, kad bija jānobremzē pirms konusiem, iedomājoties, ka tas ir šķērslis uz ceļa. Savukārt pēdējais vingrinājums bija tā dēvētais alņa tests (attēlā – pa labi), kad autovadītāji stūrēšanas un bremzēšanas prasmes apvienoja vienkopus un, izvairīties no pēkšņa šķēršļa un saglabājot kontroli pār automašīnas kustību, atgriezās savā braukšanas joslā.

Kā pareizi vadīt auto? Katram autovadītājam laika gaitā izveidojas savi braukšanas paradumi, kas nereti nav tie labākie prakses piemēri. Tādēļ drošas braukšanas instruktori atgādināja, ka, piemēram, spēkrats jāvada, uz stūres esot abām rokām. Savukārt no ergonomikas viedokļa pareizi ir sēdēt pozīcijā, kad abi pleci balstās pret sēdeklī, bet attālums līdz stūrei ir tāds, ka rokas locītava

brīvi atrodas uz stūres augšās.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis, foto – A.Kirsanovs

Viduču un Žīguru skolas uz slēgšanas robežas

* Sākums 6.lpp.

Agri vai vēlu šis ceļš būs jāiet...

Ko domājat par rosinājumu slēgt Viduču un Žīguru skolas?

JURIS PRANCĀNS, Medņevas pagasta pārvaldes vadītājs: – Tas būtu ļoti skumīgs notikums, ja skolu slēgtu. Skola mūsu pagastam ir sirds un dvēsele, un, ja tās vairs nebūs, ļoti daudz kā vairs nebūs. Tas ir saprotams. Kādi plusi ir šobrīd? Bērniem ir iespēja mācīties netālu no dzīvesvietas, savukārt pedagoģiem un tehniskajiem darbiniekiem – vieta, kur strādāt. Pedagoģiem skolas slēgšanas gadījumā darbs būs, bet tehniskie darbinieki mums ir ne jau pirmās jaunības gados un ar jauna darba atrašanu viņiem varētu būt problēmas. Ja skolas slēgs, visdrīzāk, būs jaunās ģimenes, kuras izlems dzīvot kaut kur citur. Runājot par skolu ēkām, ļoti sāpētu sirds, ja tās aizietu postā. Jā, izsole ir laba lieta, bet mēs nedzīvojam tādā vietā, kur kādam uzņēmējam būtu izdevīgi ieguldīt līdzekļus. Telpas ir lielas, un, lai šeit uzsāktu kaut ko vērienīgu, vajadzīgs darbaspēks, kura mums nav.

JEVGENIJS ŽUKOVSKIS, Žīguru pagasta pārvaldes vadītājs: – Ja pašvaldība pieņems lēmumu par skolu slēgšanu, būs jādomā, kā izvadāsim bērnus, kā to visu nodrošināsim. Runājot par telpām, jau Viļakas novadā bija sapulce, tikšanās ar deputātiem un sarunas par pansionāta vai sociālās mājas izveidi Žīguru skolas vietā. Tās arī būtu papildus darba iespējas, vakances, attīstība. Taču atbalsta šim rosinājumam nebija. Skatoties uz Viļakas vidusskolu, atceros savus ne tik senos laikus, kad pats tur mācījos. Toreiz tur bija tik skāji, bet tagad ieejot – klusums, bērnu nav. Nesen redzēju Žīguru skolas fotogrāfiju un, ziniet, raudāt gribas, – teiktu, ka tur stāv viena klase, nevis skola. ļoti bēdigi. Vēl viena sliktā ziņa, ka Viļakas skolai ir atņemts ģimnāzijas statuss. Mēs tagad varam mēģināt kaut kā labot šo situāciju, vedot bērnus uz turieni. Savukārt, ja atgriežamies pie jautājuma par Žīguru un Medņevas skolām, mēs varam mēģināt tās glābt vēl vienu, otru gadu. Bet vai vajag? Runājot par šo situāciju, atceros gadījumu no skolas laikiem. Bija kontroldarbs vēsturē, un pirms stundas mēģināju vēl kaut ko atkātot, kad pie manis pienāca skolotāja un pateica: "Pered smertju nenadišīsja" (pirms nāvēs nepieelposies – red.)... Jā, varam mēģināt glābt vēl gadu, otru, bet es domāju, ka *nenadišīsja*.

ANŽELIKA LOČMELE, Viduču pamatskolas direktore pienākumu izpildītāja: – Pašlaik izskatās, ka skolēnu problēmas tiek liktas preti uz svariem, kur stāv nauda un cipari. Un nekad nav bijis tā, ka konkrētais cipars ir bijis maznozīmīgāks par konkrēto cilvēku. Diemžēl tā tas ir. Ciparu un naudas izteiksmē gan viena, gan otra skola (tagad apvienotās) neesam tik nozīmīgas, lai varētu atsvērt lielas summas – 2 miljonus eiro, kas ir tikai un vienīgi pedagoģu darba samaksai un skolas uzturēšanai. Laikam Latvija savos 30 neatkarības gados nav ieguvusi to stabilitāti, lai mēs pavism opniepti varētu teikt, ka cilvēki ir svarīgāki par to, kas ir finansiālā realitāte. Un tie speciālisti, kuri sēž Balvos novada domes ēkā, vienkārši saskaras ar realitāti. Pilnīgi iespējams, ka pedagoģi aizies kopā ar skolēniem uz citām izglītības iestādēm, bērni noteikti nepaliks malā un viņiem būs izglītība. Pirmspensijas vecuma tehniskie darbinieki mēģinās *šturmēt* Nodarbinātības valsts dienestu un kaut kā sadzīvot ar iespējamām pensijas izmaksām. Tieši tāpat bija Kupravā, Mežvidos, Briežuciemā un visapkārt. Uzņēmējdarbība. Vai mēs paši esam tik spējīgi un drosmīgi uzsākt jaunu darbu, saprotot, ka neviens mums algu nemaksās? Tie ir jautājumi, kas pašlaik ir galvā, jo, neskatojoties uz pirmssvētku laiku, realitāte ienāk dzīvē un kļauvē pavisam opniepti. Būdama šīnī vietā un amatā, nedrīkstu neko citu teikt, kā tikai to, ka skolu nedrīkst slēgt. Bet realitāte ir cita. Un šo realitāti mēs, skolotāji, pa kuso, starp rindām, dzirdam jau kopš augusta. Cilvēki, kas skaita naudu, mūs ir brīdinājuši, ka situācija ir tāda, kāda tā ir. Ja runājam par skolu, asaras *noliksmi* vakariem... Šīs mācību gads noslēgsies, un mēs nosvinēsim izlaidumu. Kas būs nākamajā darba cēlienā, atkarīgs no deputātu korpusa. Mans vienīgais lūgums – lūdzu, izsveriet savu lēmumu. Un, cienījamie pašvaldību pārvaldes vadītāji, lai jums labas idejas par to, kā novest šīs lielās saimniecības galīgā postā jau septembra beigās. Paldies par drosmi stāties mūsu priekšā un stāstīt visu, kā ir, jo realitāte ir viena, bet fantāzijas – citas. Ziemassvētku brīnuma gaidās mēs noteikti gaidām ko citu...

Realizē projektu

Veselā miesā vesels gars!

Vienoti kopīgā komandā. Sacensībās svarīgi saprast vienam otru, bet īpaši svarīgi tas ir komandas spēlēs, tāpēc ukraiņi cenšas mācīties latviešu valodu arī sporta zālēs.

Biedrība "Ritineitis" realizē Sabiedrības Integrācijas fonda atbalstīto projektu "Kultūrorientācijas pasākumi Ukrainas civiliedzīvotāju iekļaušanās veicināšanai Balvu novadā".

Ukrainas cilvēki iekļaujas mūsu sabiedrībā arī caur dažādām sportiskām aktivitātēm. Tas ir izdevies, pateicoties mūsu aktīvajiem un sportiskajiem pilsētas un novada cilvēkiem, kuri ar savu piemēru iedvesmo arī pārējos. Sporta spēles, volejbols, nūjošana un citi sporta veidi ļauj cilvēkiem labāk iepazīt vienam otru. Kopīgi sportojot, veidojas diskusijas, sarunas, un tas ukraiņiem veicina labāku latviešu valodas apguvi, ļauj labāk izprast līdzīgo un atšķirīgo.

OLENA BARHOVIČA, kura Balvos strādā firmā "Devold" par šuvēju, stāsta, ka brīvdienās abi ar vīru labā laikā dodas izbraucienos ar velosipēdu, bet tagad gaida, kad atklās slido-tavu, un interesējas, vai slidas varēs iznomāt, jo slidošana ir abu valasprieks. KATERINAI KOLESNIKOVAI patīk nūjošana

un viņa cer, ka varēs šo sporta veidu iepazīt daudz labāk, lai visu izdarītu tehniski pareizi, jo tā var uzlabot savu veselībai. Jau no oktobra viņa reizi nedēļā dodas uz eksotisko deju studiju pie Ilzes Lešavnieces, – tas viņai sagādā prieku. Katerina strādā par ķīmijas skolotāju *online* Ukrainā, tāpēc brīva laika ir maz. Vienīgais, kam gribētos atrast laiku, ir latviešu valodas kursi. OLGA SOKOLOVSKA Tilžā gāja spēlēt šahu, bet vīrs – futbolu. Abi uzskata, ka sports ļauj uzlabot veselību, tāpēc tagad interesējas par slēpošanu. Visi uzrunātie Ukrainas cilvēki piekrit, ka veselā miesā mājō vesels gars!

* Publikācija ir sagatavota ar Sabiedrības integrācijas fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Ritineitis".

Patīk nūjošana. Alona (no kreisās) un Katerina ir aizrautīgas nūjotājas, viņas labprāt uzklausa treneres Intas Ozolas padomus, kā to darīt tehniski pareizi.

Der zināt

OMICRON – kas tas par zvēru?

2021.gada novembrī Pasaules Veselības organizācija (PVO) pirmo reizi identificēja Covid-19 vīrusa Omicron mutāciju. Tas ātri vien kļuva par dominējošo celmu pasaulei, radot mums nepatikšanas, kas turpinās joprojām.

Līdz ar rudens iestāšanos mūsu ikdienā redzamāks kļūst nekur nepazudušais kovids, kam ir vairāk iespēju inficēt atkal un atkal, turklāt pamīšus ar citiem – sezonālajiem vīriem. "To jūtam arī aptiekās, jo pēc dažādu saaukstēšanās simptomu kupēšanas jeb mazināšanas preparātiem pieprasījums pieaug," stāsta farmaceite DAIVA ĀBOLIŅA. Farmaceite iesaka tos iegādāties jau laikus, lai, sākot šķaudit vai klepot, viss jau būtu pa rokai un ar paaugstinātu temperatūru nebūtu jādodas tuvākās aptiekas meklējumos. "Vīrusus aktivitātes sezonā mājas aptieciņā vajadzētu būt temperatūru pazeminošiem un sāpes remdējošiem līdzeklim, piemēram, paracetamolam, jūras ūdenim, ar ko skalot deguna glotādu, un pretiesnu pilieniem, kuri mazina deguna tūsku un tecēšanu, kakla sāpes un iekaisumu mazinošam līdzeklim aerosola vai sūkājamo tablešu veidā, kā arī zālēm klepus ārstēšanai un ārstniecības augu tējām. Tomēr vislabāk būtu no slimības izvairīties, jo labākā, lētākā un efektīvākā ārstēšana ir profilakse," uzsvēr farmaceite.

Lai labāk saprastu, kāds ir omikrons, kas visiem šobrīd uz mēles, apskatīsim, kā to raksturot biežāk uzdotu jautājumu un atbilst ietvarā. Tās sagatavojuši ģimenes ārste Veselības centru apvienībā ILZE KOREŠKOVA.

Vai Omicron ir mutācija?

- Visi vīrusi laika gaitā mutē jeb mainās. Dažas no izmaiņām neko daudz vīrusā nemaina, bet citas ietekmē to darbību, piemēram, var attīstīt spēju vīrusam pielāgoties saimnieka organismā imūnsistēmai, lai ātrāk izplatītos. Mutācijas var arī padarīt izraisīto slimību smagāku, izmainīt raksturīgos simptomus, vai padarīt to grūtāk ārstējamu. Vīrus, kas izraisa Covid-19, kopš tā pirmās parādišanās ir mutējis vairākkārt. Tas nozīmē, ka ir dažādas vīrusa variācijas, ar kurām varam saslimt un to izplatīt tālāk.

Kad Omicron sākās?

- Omikrona variācija pirmo reizi tika identificēta 2021.gada novembra beigās. Kopš tā laika ir parādišies jau vairāki Omicron apakšvarianti, tostarp BA.2, BA.3, BA.4 un BA.5. Saskaņā ar CDC (ASV Slimību kontroles un profilakses centru), BA.5 un BA.4 varianti, šķiet, ir līdz šim lipīgākie Covid-19 paveidi. 2023. gada janvāri tika ziņots par jaunu Omicron variantu XBB.1.16, un Pasaules Veselības organizācija (PVO) to atzīmēja kā vērā nēnamu un uzmanības lokā paturamu.

Cik noziegumi ir Omicron?

- Tā kā Omicron ir tik daudz paveidu, tas, atšķirībā no gripas, draud ar atkārtotu saslimšanu vienas sezonas laikā. Ir pētījuma dati, kas liecina, ka izslimošana nodrošina tikai 19% aizsardzības limeni. Līdz ar to atkārtotas inficēšanās iespējamība ar kādu no Omicron variantiem ir gandrīz 5½ reizes lielāka nekā, piemēram, Delta variantam.

Atcerieties, ka arī šķietami vieglīgi slimošanas gadījums var izraisīt nepatikamus simptomus, kas ilgst nedēļas vai pat mēnešus pēc izslimošanas.

Kāpēc Omicron mūs joprojām apdraud?

- Šīs vīrusa variācijas inkubācijas periods ir ļoti īss – cilvēks ir infekcijas jau nākamajā dienā pēc inficēšanās, pat pirms simptomu parādišanās. Tādējādi infekcijas nēsātājs var ātri izplatīt slimību citiem, pirms pats saprot, ka ir slims, un izolējas no apkārtējiem. Lai gan Omicron vīrusa varianti izraisa mazāk smagās slimības akūtās formas nekā iepriekšējie šī koronavīrusa veidi, tomēr tā lipīgums, ātrā infekcijas izplatītā un vīrusa mainīgie apakšvarianti rada biežus saslimšanas gadījumus, kā rezultātā var ciest no tā saucamā *garā kovida*.

Ir vērts paturēt prātā, ka Covid-19 vakcīnas joprojām ir efektīvas. Tās saslimšanas gadījumā var pasargāt no daudz sliktāka iznākuma vai smagākas slimības gaitas.

Kurus Omicron apdraud vairāk?

- Vislielākais risks saslimt ar jebkuru kovida variantu ir pret Covid-19 nevakcinētajiem. Arī vakcinētajiem pastāv varbūtība saslimt, taču tādā gadījumā simptomiem ir jābūt vieglākiem, iespēja tikt hospitalizētam ir daudz mazāka.

Ari citi faktori var palielināt risku saslimt ar Covid-19, tostarp:

gadu skaits – ar vecumu risks palielinās;

novājināta imūnsistēma vai ikdienā lietotas zāles, kas novājina imūno sistēmu;

ar hroniskām slimībām sirgstošas personas, piemēram, cukura diabēta vai sirds mazspējas slimnieki, arī aptaukošanās ir nozīmīgs riska faktors;

- onkoloģiska slimība;
- smēķēšana;
- liekais svars un aptaukošanās.

Kādi ir Omicron simptomi?

- Sākotnējie pētījumi atklāja, ka Omikrona paveidam ir līdzīgi simptomi kā saaukstēšanās gadījumā, tomēr ir fiksēti daži nozīmīgākie:

- iesnas;
- galvassāpes;
- viegls vai smags nogurums;
- kakla sāpes;
- klepus;
- šķaudīšana.

Āri citi bieži sastopamie Covid-19 simptomi, piemēram, drudzis, caureja un smaržas vai garšas zdumis, joprojām ir svarīgas pazīmes, kurām jāpievērš uzmanību.

Kā manifestējas Covid-19 simptomi?

- 2020.gada Dienvidkalifornijas universitātes pētījums atklāja, ka kovida simptomi parasti izpaužas nevis vienlaikus, bet secīgi:

- drudzis;
- klepus;
- muskuļu sāpes un galvassāpes;
- slikta dūša un vemšana;
- caureja.

Ja simptomi atbilst šim modelim, ieteicams veikt kovida testu un pašizolēties.

Cik ilgi esam infekcijozi?

- Omicron ir išsāks inkubācijas periods nekā iepriekšējiem variantiem. Saslimstot jūs varat izplatīt vīrusu citiem 1–2 dienas pirms simptomu parādišanās un līdz 2–3 dienām pēc to izuzušanas. Pat tad, ja nav simptomu, joprojām pastāv iespēja aplipināt citus. Desmit dienas pēc simptomu rašanās vai Covid-19 pozitīvā testa vairs nevajadzētu būt infekcizam, ja vien ir laba pašsajūta, nav akūtu slimības pazīmju (klepus, iesnas) un drudzis ir beidzies.

Cik garš ir inkubācijas periods?

- Pētījumi liecina, ka Omicron inkubācijas periods ir 3,42 dienas. Tas ir mazāk nekā Alfa, Beta un Delta variantei.

Cik ātri Omicron izplatās?

- Omicron izplatās ātrāk nekā iepriekšējie varianti, tostarp Delta. Pētnieki domā, ka tas galvenokārt ir tāpēc, ka šis celms spēj labāk apiet cilvēku imūno aizsardzību, pat ja viņi ir vakcinēti.

Ko zinām par Omicron apakšvariantiem?

- **Omicron BA.2 jeb "stealth".** Zinātnieki šo variantu nosauca par Omicron BA.2, lai atšķirtu to no sākotnējā BA.1. Sākumā valdīja cerība, ka BA.2 nav tik lipīgs kā BA.1 un drīz izzudīs, taču tā nenotika. No 2022.gada janvāra, šķiet, ka BA.2 ir tikpat viegli pārnēsājams kā BA.1.

BA.4. Pirma reizi eksperti BA.4 apakšvariantu konstatēja Dienvidāfrikā 2022.gada sākumā. Drīz pēc tam sekoja apakšvariants BA.5. Kopš tā laika ir palielinājies ar šiem variantiem saistīto gadījumu skaits dažādās valstīs. Gan BA.4, gan BA.5 ir mutācijas, kas padara tos atšķirīgus no iepriekšējiem Omicron apakšvariantiem. Šīs mutācijas ietekmē spike proteīns, kas palīdz vīrusam pieķerties un inficēt šūnas. Tas arī ļauj BA.4 un BA.5 izvairīties no antivielām, kas organismā izveidojušās no iepriekšējām inficēšanām reizēm.

BA.5. Izskatās, ka BA.5 izplatās vēl vieglāk nekā BA.4. Līdz ar jau minēto spike proteīna mutāciju BA.5 ir papildu mutācijas. Eksperti uzskata, ka BA.4 un BA.5 simptomi ir līdzīgi iepriekšējo variantu pazīmēm: ✓ pastāvīgs klepus; ✓ nogurums; ✓ kakla sāpes; ✓ iesnas; ✓ galvassāpes.

BBB. Šīs apakšvariants ir divu BA.2 celmu kombinācija. Tam ir mutācijas, kas palīdz izvairīties no imunitātes labāk nekā citiem vīrusa variantiem. Tas arī ciešāk piestiprinās pie šūnām, padarot XBB izturīgāku un izplatītās spējīgāku. Mutāciju dēļ XBB var inficēt arī tad, ja nesen izslimots kāds cits apakšvariants. Pieejamās vakcīnas darbojas pret šo variantu, mazinot inficēšanās risku, kā arī pasargājot pret smagu saslimšanu.

EG.5 jeb Eris. Šīs XBB apakšvarianta pēctecis pirmo reizi konstatēts 2023.gada februārī, bet līdz augustam tas bija kļuvis par visizplatītāko apakšvariantu ASV. Lai gan izplatās ātri, tas neizraisa smagāku saslimšanu kā iepriekšējie vīrusa celmi.

Kā diagnostē Omicron?

- Lai noskaidrotu, vai esat inficējies tieši ar COVID-19 vīrusu, jāveic tests. To var veikt laboratorijā, arī mājās ir iespējams veikt paštestu, ko var iegādāties aptiekā. Pozitīva mājas testa gadījumā var veikt papildus pārbaudi, lai noteiktu, kurš variants izraisījis saslimšanu. Tomēr šis process aizņem laiku un ir dārgs, tāpēc parasti katru pozitīvu Covid-19 gadījumu sīkā neizmeklē.

Vai Covid-19 vakcīna aizsargā pret Omicron?

- Divvērtīgā vakcīna ir paredzēta gan oriģinālajam Covid-19 vīrusa celmam, gan Omicron. Jaunā XBB1.5 vakcīna ir vērsta pret omikrona XBB apakšvariantu. Esošās Covid-19 vakcīnas palīdz novērst smagāku slimības gaitu. Tāpēc vakcinēties un veikt revakcināciju ir svarīgi.

Revakcinējoties var rasties blakusparādības, tostarp: ✓ sāpes vai apsārtums injekcijas vietā; ✓ drudzis vai drebuli; ✓ muskuļu sāpes; ✓ galvassāpes; ✓ nogurums.

Šīs blakusparādības parasti ir vieglas un izzūd dažu dienu laikā pēc vakcinācijas.

Kā novērst saslimšanu ar Omicron?

Vakcinējoties. Vakcinācija joprojām ir labākais un efektīvākais līdzeklis sabiedrības veselības pasargāšanai, kas ļauj izvairīties no smagākas slimības gaitas un nopietnām Covid-19 komplikācijām. Tāpēc vajadzētu vakcinēties (vai revakcinēties), kā tas tiek rekomendēts.

Valkājot masku. Kvalitatīva maska un jo sevišķi respirators pasargās gan jūs, gan apkārtējos no vīrusu ieelpošanas, jo Covid-19 izplatās gaisa pārneses ceļā.

PVO rekomendē vadīties pēc COVID-19 saslimstības rādītājiem valstī – ja tie ir augsti, tad maksas lietošana publiskās telpās būtu stingri rekomendējama neatkarīgi no tā, vai esat vakcinējies. Ja saslimstības rādītāji ir zemi, masku ieteicams Valkāt gadījumos, kad esat bijis kontaktā ar kādu COVID-19 pozitīvu personu vai arī ja pašam parādās akūtas slimības pazīmes.

Veicot testus. Mājās vai ārstniecības iestādēs veiktie testi var noteikt Covid-19 vīrusa klātbūtni organismā. Rezultātā zināšana ļaus laikus pašizolēties, lai aizsargātu līdzcilvēkus.

Citi drošības pasākumi. Vēdiniet telpas un centrietes izvairīties no pārpildītām un sliktā vēdinātām telpām, regulāri mazgājiet (arī dezinficējiet) rokas.

Ko darīt, ja tomēr saslimāt?

- "Ja esat vakcinējies un revakcinējies, visticamāk saslimšanas akūtā fāze pašas salīdzinoši viegli, un būs vajadzīgi tikai simptomus atviegloši preparāti," stāsta farmaceite Daiva Āboliņa. "Vadoties pēc biežāk minētajiem simptomiem, tas varētu būt aizliktu degunu mazinošs aerosols, tomēr jāievēro lietošanas ilgums – ne ilgāk par piecām dienām. ļoti bieži ir stipras sāpes kaklā. Tās mazinās pretiekaisu un pretsāpju sūkājamās tabletēs, kas lēni jānosūkā ik pēc 3-6 stundām, kā arī jāatturas no ēšanas un dzeršanas aptuveni 30 minūtes pēc tam. Mājas aptieciņā vienmēr vajadzētu turēt temperatūru un sāpes mazinošu līdzekli, kam periodiski jāpārbauda deriguma termiņš, īpaši suspensijai bērniem. Ir arī kombinētie pretsāukstēšanās līdzekļi karsto dzērienu vai tablešu veidā, kas satur paracetmolu, pretiesnu un pretklepus aktīvās vielas, tomēr pirms to lietošanas labāk konsultēties ar farmaceitu vai ārstu, jo to sastāvs mēdz atšķirties – vienas mazina klepu, citas stimulē atkrēpošanu, kādas izraisa miegainību vai arī neietekmē to. Vienmēr jānodrošinās arī ar caureju mazinošu līdzekli, piemēram, diosmektīta pulverišiem, ko var lietot gan pieaugušie, gan bērni. Vajadzētu turēt mājās arī pulverus rehidratējoša dzēriena pagatavošanai, kas lieti noder pēc caurejas." Farmaceite atgādina, ka smagākos gadījumos jāvēras pie ģimenes ārsta, kurš izrakstīs receptu medikamentus.

Pārdod

Skaldita malka. Cena 40 EUR/berkubā.
Piegādes apjoms līdz 7 berkubiem. Ir sausā. Tālr. 25543700.

Pārdod sausu, pussausu, svaigu, skaldītu malku ar piegādi. Tālr. 26425960.

Pārdod malku. Tālr. 29199444.

Pārdod sausu, skaldītu malku. Tālr. 29166439.

Pārdod malku. Tālr. 29332209.

Pārdod skaldītu malku. Tālr. 28700211.

Pārdod Audi A4, 1.6 l, 1998.g., EUR 1200. Tālr. 29383285.

Pārdod kviešus, rūdzus. Tālr. 28772537.

Pārdod sienu, salmus (arī no šķūņa, sētais zālājs), skābsienu. Lopbarbai: puscukurbetes, cukurbetes, kartupeļus, burkānus, graudus. Ar piegādi. Tālr. 25442582.

Dažādi

Sestdien Balvu tirgū būs nopērkami Terešku skābētie kāposti no Alūksnes!

IK "Aros Pro" veic visa veida zāgēšanas darbus. Strādājam ar savu aprīkojumu. Tālr. 26065442.

Mīli kucēni meklē saimniekus. Tālr. 29234943.

Pērk

Z.s "Strautini" iepērk mājlopus.
Samaksa tūlītēja. Labas cenas. Tālr. 29411033.

IEPĒRK MAJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galaspstrade.lv

Pērk meža īpašumus, cirsmas, lauksmiņniecības zemes. Tūlītēja un godīga samaksa par mežu. Ātra un precīza novērtēšana. Vienkāršs pārdošanas process. Cilvēciga sadarbība. Pārdod mežu profesionāliem, liec mežu savā lietā! Tālr. 29289878.

Pērk mežus un jaunaudzes par labākajām cenām!

Nauda kontā līguma parakstīšanas dienā, visas formalitātes mūsu pārziņā. Saņem kāroto summu bez piepūles, zvani – 29429555.

Pērk cirsmas un meža īpašumus. Tālr. 29386009.

Piedāvā darbu

Z/S "KADIKI M.A." (reģ. nr. 44101036296) Alūksnes novadā meklē LOPKOPĒJU/SLAUCĒJU pastāvīgam darbam. Galvenais – vēlēšanās strādāt, pārējo iemācīsim.

Vajadzibas gadījumā varam nodrošināt ar dzīvojamo platību. Samaksa: 7,50 EUR/h. Sīkākai informācijai lūdzu zvanīt. Tālr. +371 29178656.

Aicinām darbā MEŽIZSTRĀDES jomā. Samaksa pēc padarītā. Vairāk informācijas, zvanot pa tālr. 26065442.

Tālr. 29234943.

Tālr. 29234943.

Turpinās preses abonēšana

Vēl tikai 7 darbdienas redakcijā var abonēt "Vaduguni"
2024.gadam, lai saņemtu kalendāru!

Vaduguns

Indekss 3004

IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKDIENĀS IZDEVĒJS SIA "BALVU VADUGUNS" Nodokļu maksātāju apliecības Nr. LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒKINU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem atbild to autors.

REKLĀMA, SLUDINĀJUMI
D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS E.GABRANOVS - T. 29360850
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOĀIKA - T. 26707934;
I.ZINKOVSKA - T. 28319682; A.SOCKA - T. 29378903;
M.SPRUDZĀNE - T. 27832538; I.TUŠINSKA - T. 27145837;
A.LOĀCIELIS - T. 26665086. KOREKTORE - S.GUGĀNE
GRĀMATVEDE S.BĒRZINA - T. 25908200
ŠOFERIS A.KIRSANOVS - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: vaduguns.lv

Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns", R.KACĒNS

Iespiests SIA "Latgales Druka", Rēzekne, Baznīcas 28

Līdzjūtības

Tuvs cilvēks neaiziet, Viņš tikai pārstāj līdzās būt... Viņš paliek dzīļi, dzīļi sirdi Par avotu, kur spēku smelt.

(R.Skujiņa)

Izsakām visdzīļāko līdzjūtību Tatjanai BUKOVSKAI, TĒTI mūžības ceļā pavadot. Pansionāta "Balvi" darbinieku kolektīvs

Vairs manis neesot, Ak, neticiet, es esmu, Ar jums, starp jums, Gan jūsu sirdis, domās, atmiņās.

(I.Rudene)
Mūsu visdzīļākie un patiesākie līdzjūtības vārdi **tuviniekiem**, JURI KĀNKU pāragri mūžības ceļā pavadot.

Klasesbiedri

Nemieriniet, ne sakiet man kaut ko, Tam tukšumam, kas sirdi jāizsāp. Kad kokam aizcērt sakni dzīļāko, Tad nelīdz vārdi – kokam tāpat sāp.

Prāts neļauj noticēt un saprast, kāpēc tik nežēlīgi isu laiku liktenis bija atvēlējis Tev būt kopā ar mums.

Lai gaišs ceļš mūžībā, JURI. Visdzīļākā līdzjūtība **Olgai, meitām un pārējiem tuviniekiem**.

Kalniņu, Kašu, Korklu, Martuzānu ģimenes

Nejautājiet man vairs neko, Es nezinu, kāpēc tik pēkšņi atstāju jūs, Kāpēc aizlūza spārni, kāpēc aizsmaka balss Un man pietrūka spēka...

Klusa un patiesa līdzjūtība **sievai Olgai, meitām, māsai Ingai un pārējiem tuviniekiem**, JURI KĀNKU pāragri zaudējot. Lai gaismas pilns ceļš, Juri, Tev mūžībā.

Kārļa ģimene

Tu aizej prom pa balto ziemas ceļu Uz Mūžību!

Un kādas mīlas mājas durvis Nekad vairs tavas rokas neatvērs. Skumju un atvadu brīdi mūsu klusa un patiesa līdzjūtība **Olgai Kaņkai ar ģimeni, VIRU, TĒVU** mūžībā pavadot.

Livija A., Valdis A.

Tēt, klusē takas, kur tu gāji, Putni velti dārzā tevis sauks, Tik šodien mīli atmiņziedi

Par tālo bērnību un tevi sauks.

Ir pienākusi melna un nežēlīga ziemas diena... Raud sveces, sāp domas, jo liktenis pēkšņi mūžībā ir aizsaucis mīlu, darbīgu un gādigu viru, tēti, vectētiņu JURI KĀNKU.

Lai mūsu patiesa līdzjūtība šai grūtajā brīdi dod spēku un palīdz pārvārēt dvēseles sāpes Tev, Olgai, Judit, Loretī, Jūlija un pārējiem tuviniekiem.

Bijušās audzinātājas Kriščānu skolā: Livija, Iveta, Austra, Vija, Gunta, Janīna, klasesbiedri un vecāki

Mēs klusi paliekam šai krastā, Vēji šalkos un mierinās mūs, Bet tava vieta, kas bija šai dzīvē, Vienmēr mūsu atmiņās būs.

Kad priedes klusi šalc atvadu vārdus, birst sāpu asaras un žēli raud sveces, ar skumjām mūžības ceļā pavadām mūsu kolektīva vadītāju JURI KĀNKU un izsakām patiesu līdzjūtību **sievai, meitām, mazbērniem un tuviniekiem**. Kriščānu mednieku kolektīvs

Kā negribas ticēt, Ka cilvēks var tā – No gaišas dienas aiziet mūžībā.

Ar dzīlām skumjām izsakām līdzjūtību un domās esam kopā ar Olgu, meitām, mazbērniem, Ingas ģimeni un pārējiem tuviniekiem, mūžībā pavadot JURI. Marija, Veneranda, Artis, Daiga, Aivis, Mairīta, Andris

Nejautājiet man vairs neko, Es nezinu, kāpēc tik pēkšņi atstāju jūs, Kāpēc aizlūza spārni, kāpēc aizsmaka balss Un man pietrūka spēka...

Klusa un patiesa līdzjūtība **Olgai Kaņkai un bēriem, mazbērniem, viru, tēvu un vectēvu JURI KĀNKU** pāragri zaudējot.

Vivina, Anna, Pēteris

Vēl bija jādzīvo, Vēl jāskata bija daudzu dienu spožums

Un klausās naktis sapni jālaujas. Vēl daudz bij' nēmams, dodams, mijams,

Bet stunda nolikta bij' dvēselei, Kad mieru rast. (Rainis)

Klusa un patiesa līdzjūtība **Olgai un bēriem, viram un tēvam JURIM KĀNKAM** aizejot mūžībā. Ilga, Inīta, Valdis, Modra, Velta, Palmira

Tava zvaigzne kļusē... Par agru aprāvies mūžība ceļš, Par agru tava diena dusēt iet, Par agru tuvo sirdis sāpes plēš.

Mūsu patiesa līdzjūtība **Olgai Kaņkai, viru JURI** mūžības ceļā pavadot.

Anna, Ilmārs

Tā aiziet mūsu mīlie, Aiziet no ikdienas rūpēm Mierā un klausām prom, Paliek vien dvēseles gaisma...

(Ā.Elkste) Izsakām patiesu līdzjūtību **Juditei ar ģimeni**, tēti **JURI KĀNKU** mūžīgā mierā pavadot.

Bijušie Kriščānu pamatskolas

klasesbiedri un audzinātāja Austra

Aiz katras paliek dzīve Un pasacītās vārds, Bet atmiņas tik dārgās Sirds ilgi saglabās.

Mūsu patiesa līdzjūtība **sievai Olgai, bēriem, mazbērniem un pārējiem tuviniekiem**, JURI KĀNKU mūžības ceļā pavadot.

Stefānija, Anna, Dainis

Atvadu brīdi, kad noslēdzies **JURA KĀNKAS** mūžs, patiesa līdzjūtība dzivesbiedrei **Olgai un meitām**.

Jānis, Valentīna

Saule jau nedziest, paliek pasaule visa.

Tikai cilvēks iet, iet projām uz savām zemes mājām. (D.Avotīja)

Patesa līdzjūtība **Bernadetai Venerei**, brāli **ROBERTU** mūžības ceļā pavadot.

Fengānu, Veisu ģim., M.Bite, N.Andrejeviča

Par vienu cilvēku tuvāko tev tagad Mazāk būs.

Sirds zaudēto līdz mūža galam neatgūs... (J.Osmanis)

Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība **Bernadetai Venerei, BRĀLI** mūžībā pavadot.

Lonija, Ināra, Rita, Inese, Evalds, Olegs

Lūgsmi svecēm rādīt gaismu,

Skujām taku izrotāt,

Dosim līdzi smilšu sauju,

Ziedus mūža gājumam.

Izsakām līdzjūtību **Bernadetai Venerei, BRĀLI** mūžības ceļā pavadot.

Balvu KAC senioru deju kopa "Atvasara" un tās vadītāja

Aizvēra pēdējo savas dzīves lapu **EMERITA PRANCĀNE**, kura vairākus gadus pārstāvēja Vilakas novada Kupravas